

Міністерство освіти і науки України

Луцький національний технічний університет

(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет бізнесу та права

(повне найменування факультету)

Кафедра обліку і аудиту

(повне найменування кафедри)

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗ ГОТОВОЇ
ПРОДУКЦІЇ НА МАТЕРІАЛАХ ПІДПРИЄМСТВ
ДЕРЕВООБРОБНОЇ ГАЛУЗІ**

спеціальність 071 Облік і оподаткування

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма «Облік і оподаткування»

(назва освітньої програми)

Виконав: здобувач вищої освіти
групи ОПмз-21

Гузь Юлія Сергіївна

(підпис)

Керівник:

к.е.н., доцент

Тлучкевич Наталія Володимирівна

(підпис)

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
«___» _____ 2023 р.

к.е.н., доцент

Гарант освітньої програми:

Жураковська Ірина Володимирівна

(підпис)

Луцьк – 2023 року

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет бізнесу та права

Кафедра обліку і аудиту

Ступінь вищої освіти: магістр

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 071 Облік і оподаткування

Освітня програма: ОП «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

_____ к.е.н., доцент Оксана НУЖНА

«__» _____ 2023 року

З А В Д А Н Н Я НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ГУЗЬ Юлії Сергіївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи Організація обліку та аналіз готової продукції на матеріалах підприємств деревообробної галузі

Керівник роботи: Тлущкевич Наталія Володимирівна, к.е.н., доцент

затверджені наказом закладу вищої освіти від «10» січня 2023 року № 24/01-02.

2. Строк подання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи 09 грудня 2023 року

3. Вихідні дані до роботи. Нормативно-правові акти з регулювання питань обліку, оподаткування та контролю за темою дослідження, наукова література, посібники, статистичні довідники, первинні і зведені бухгалтерські документи, фінансова і статистична звітність за 2020-2022 роки.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, що потрібно розробити):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ДЕРЕВООБРОБНОЇ ГАЛУЗІ

1.1. Економічна суть та класифікація готової продукції

1.2. Бібліометричний аналіз наукових проблем організації обліку і аналізу готової продукції

1.3. Нормативне забезпечення організації обліку готової продукції

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І АНАЛІЗ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ДЕРЕВООБРОБНОЇ ГАЛУЗІ

2.1. Статистична оцінка діяльності підприємств деревообробної галузі

2.2. Організація обліку готової продукції

2.3. Аналіз готової продукції

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ДЕРЕВООБРОБНОЇ ГАЛУЗІ

ВИСНОВКИ

5. Перелік графічного матеріалу:

1. Мета та завдання кваліфікаційної роботи магістра
2. Наукова новизна одержаних результатів кваліфікаційної роботи магістра
3. Визначення поняття «готова продукція» у наукових працях
4. Класифікація готової продукції. Особливості виготовлення готової продукції у деяких галузях економіки
5. Склад виробничих витрат, які формують собівартість продукції згідно НП(С)БО 16 «Витрати»
6. Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств деревообробної галузі України за 2020-2021 роки
7. Обсяги реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання деревообробної галузі з обсягом реалізованої продукції (товарів, послуг) до 1 млн. євро у 2021 році
8. Доходи, витрати і прибуток ТОВ «Хім Вуд Продакшн» за 2020-2022 роки
9. Основні елементи обліку готової продукції на ТОВ «Хім Вуд Продакшн» відображені в Наказі про облікову політику
10. Обсяги виробництва і реалізації пелетів на ТОВ «Хім Вуд Продакшн» протягом 2020-2022 років
11. Запропонована форма виробничого плану випуску пелетів для ТОВ «Хім Вуд Продакшн»
12. Запропонована форма плану виробничої собівартості пелетів для ТОВ «Хім Вуд Продакшн»
13. Розкриття інформації про готову продукцію в обліковій політиці ТОВ «Хім Вуд Продакшн»

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 1	Глучкевич Н.В., доцент		
Розділ 2	Глучкевич Н.В., доцент		
Розділ 3	Глучкевич Н.В., доцент		
Нормоконтроль	Сидоренко Р.В., доцент		
Консультант з ЕОМ	Нужна О.А., доцент		

7. Дата видачі завдання 11 жовтня 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Обґрунтування теми	до 11.10.2022 р.	
2	Огляд літератури із досліджуваної проблеми	до 20.12.2022 р.	
3	Розділ 1	до 03.03.2023 р.	
4	Розділ 2	до 27.06.2023 р.	
5	Розділ 3	до 08.11.2023 р.	
6	Висновки	до 18.11.2023 р.	
7	Формування переліку джерел посилання	до 21.11.2023 р.	
8	Формування додатків	до 24.11.2023 р.	
9	Оформлення ілюстративного матеріалу	до 28.11.2023 р.	
10	Нормоконтроль	до 02.12.2023 р.	
11	Інструментальна перевірка на академічний плагіат	до 07.12.2023 р.	
12	Представлення кваліфікаційної роботи до захисту	до 09.12.2023 р.	

Здобувач вищої освіти

_____ (підпис)

(Гузь Ю.С.)

(прізвище та ініціали)

Керівник кваліфікаційної роботи

_____ (підпис)

(Глучкевич Н.В.)

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Гузь Ю.С. Організація обліку та аналіз готової продукції на матеріалах підприємств деревообробної галузі. Рукопис.

Кваліфікаційна робота магістра ОП «Облік і оподаткування» спеціальності 071 Облік і оподаткування. Луцький національний технічний університет. Луцьк, 2023. 97 с.

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, переліку джерел посилання та додатків.

У першому розділі досліджено економічну суть та класифікацію готової продукції, проведено бібліометричний аналіз наукових проблем організації обліку і аналізу готової продукції, охарактеризовано нормативне забезпечення організації обліку готової продукції.

У другому розділі проведено статистичну та порівняльну оцінку діяльності підприємств деревообробної галузі України, надано характеристику організації обліку готової продукції на підприємствах галузі, проведено аналіз готової продукції підприємства деревообробної галузі Волинської області.

У третьому розділі надано пропозиції по вдосконаленню організації обліку і аналізу готової продукції на підприємствах деревообробної галузі, запропоновано здійснювати управління готовою продукцією, витратами і собівартістю з використанням елементів поточного планування і нормування матеріальних витрат та удосконалено облікову політику в частині обліку виробничої собівартості готової продукції.

Основний зміст роботи викладено на 78 сторінках. Робота містить 21 таблицю, 23 рисунки, список використаних джерел із 58 найменувань та 5 додатків.

Результати розробок можуть бути застосовані в практичній діяльності підприємства.

Ключові слова: готова продукція, витрати, виробничі витрати, собівартість, облік, контроль, аналіз, підприємства деревообробної галузі.

ANNOTATION

Huz Y.S. Organization of accounting and analysis of finished products on the materials of the woodworking industry enterprises. Manuscript.

Master's qualification work of EP «Accounting and Taxation» specialty 071 Accounting and Taxation. Lutsk National Technical University. Lutsk, 2023. 97 p.

The qualification work consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of reference sources and appendices.

In the first chapter, the economic essence and classification of finished products were investigated, a bibliometric analysis of scientific problems of the organization of accounting and analysis of finished products was carried out, and the regulatory support for the organization of accounting for finished products was characterized.

In the second chapter, a statistical and comparative assessment of the activity of enterprises of the woodworking industry of Ukraine was carried out, a description of the organization of accounting for finished products at the enterprises of the industry was provided, and an analysis of the finished products of enterprises of the woodworking industry of the Volyn region was carried out.

In the third chapter, suggestions are provided for improving the organization of accounting and analysis of finished products at enterprises of the woodworking industry, it is proposed to manage finished products, costs and cost using elements of current planning and rationing of material costs, and the accounting policy in terms of accounting for the production cost of finished products has been improved.

The main content of the work is laid out on 78 pages. The work contains 21 tables, 23 figures, a list of reference sources with 58 items and 5 appendices.

The results of the development can be applied in the practical activities of the enterprise.

Keywords: finished products, costs, production costs, cost, accounting, control, analysis, enterprises of the woodworking industry.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ДПС – Державна податкова служба

ЄСВ – Єдиний соціальний внесок

ЗУ – Закон України

КВЕД - Класифікація видів економічної діяльності

МСФЗ – Міжнародні стандарти фінансової звітності

НП(С)БО – Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку

ТОВ – Товариство з обмеженою відповідальністю

ПДВ – Податок на додану вартість

ПДФО – Податок з доходів фізичних осіб

ПКУ – Податковий кодекс України

ФОП – Фізична особа-підприємець

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ДЕРЕВООБРОБНОЇ ГАЛУЗІ	13
1.1. Економічна суть та класифікація готової продукції	13
1.2. Бібліометричний аналіз наукових проблем організації обліку і аналізу готової продукції	18
1.3. Нормативне забезпечення організації обліку готової продукції	23
Висновки до розділу 1	28
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І АНАЛІЗ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ДЕРЕВООБРОБНОЇ ГАЛУЗІ	30
2.1. Статистична оцінка діяльності підприємств деревообробної галузі	30
2.2. Організація обліку готової продукції	49
2.3. Аналіз готової продукції	56
Висновки до розділу 2	64
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ДЕРЕВООБРОБНОЇ ГАЛУЗІ	67
Висновки до розділу 3	74
ВИСНОВКИ	75
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	79
ДОДАТКИ	86

ВСТУП

Актуальність теми. Процес виробництва і реалізації готової продукції у будь-якій галузі економіки України займають важливе місце у господарській діяльності в цілому, а також в процесі управління запасами і витратами. Ефективне управління готовою продукцією сприяє зменшенню невиправданих витрат на її виробництво і зберігання та збільшення фінансових результатів за рахунок зменшення виробничих витрат і проведення відповідної цінової політики. Разом з тим, процес управління готової продукції включає і аналітичну її оцінку, що дозволяє приймати поточні управлінські рішення. Для вирішення цих завдань важливе місце займає раціональна організація обліку готової продукції.

Деревообробна галузь України відноситься до переробної промисловості та характеризується виготовлення виробів з деревини, виробів рослинних матеріалів для плетіння, паперових виробів та поліграфічною діяльністю.

Теорію, методiku і практику організації обліку, контролю і аналізу готової продукції та управління нею досліджували у наукових та дисертаційних працях Писаренко Т.М., Семенюта А.В., Слюсарчук Л., Куценко В., Касич А., Яровенко Т.С., Чернова А.І., Осадча Г.Г., Темчишна Ю.Л., Гончарова Т.В., Вороніна В.Л., Руба О.П., Баланюк І.Ф., Григорів О.О., Іванюк Т.Л., Тлущкевич Н.В., Гринь В.П., Костиниш Н.С., Кадацька А.М., Подолянчук О.А., Гордополов В.Ю., Гоцуляк В.Д., Пирець Н.М., Чукурна О.П., Бутинець Ф.Ф., Виговська Н.Г., Івахненко С.В., Малюга Н.М., Чижевська Л.В., Бардаш С.В., Бутинець Т.А., Пархоменко В.М., Петрук О.М., Матюха М.М., Дерій В.А., Гуменна-Дерій М.В., Шара Є.Ю., Слесар Т.М., Візіренко С.В., Стельмах Н.Є., Ізмайлова Я.О. Мешко Н.П., Миронова Ю.Ю., Кондрич В.І. та інші.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційна робота магістра виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри обліку і аудиту за темою «Інформаційний базис обґрунтування

управлінських рішень: теорія, методика, практика» (№ д/р: 0123U101275) 2023-2025 рр.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи магістра є обґрунтування теоретичних положень й надання практичних рекомендацій по вдосконаленню організації облікового і аналітичного забезпечення процесу управління готовою продукцією на підприємствах деревообробної галузі.

Завдання кваліфікаційної роботи магістра:

- розглянути наукові підходи до поняття і класифікації готової продукції;
- провести бібліометричний аналіз наукових проблем організації обліку і аналізу готової продукції;
- охарактеризувати нормативне забезпечення організації обліку готової продукції;
- надати статистичну та порівняльну оцінку діяльності підприємств деревообробної галузі України;
- охарактеризувати організацію обліку на досліджуваних підприємствах галузі;
- охарактеризувати галузеві особливості організації обліку готової продукції на підприємствах деревообробної галузі;
- провести аналіз готової продукції на досліджуваному підприємстві;
- запропонувати шляхи вдосконалення організації облікового і аналітичного забезпечення процесу управління готовою продукцією на підприємствах деревообробної галузі.

Об'єктом дослідження є організація обліку та аналіз готової продукції на підприємствах деревообробної галузі.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні і практичні аспекти організації обліку та аналізу готової продукції на підприємствах деревообробної галузі.

Методи дослідження. При написанні роботи використані загальнонаукові методи й прийоми. Для дослідження теоретичних і практичних основ організації обліку і аналізу готової продукції використані методи пізнання,

опису, історичний метод, узагальнення, порівняння, аналіз, синтез, індукції та дедукції; для оцінки діяльності підприємств деревообробної галузі – метод порівняння, аналіз, статистичні і математичні методи, графічний метод та інші.

Інформаційною базою дослідження є наукові та практичні джерела, нормативні акти законодавства України, що регулюють організацію обліку готової продукції та діяльність підприємств деревообробної галузі, фахові статті, дисертаційні дослідження, матеріали конференцій, Інтернет-ресурси, Кваліфікаційна робота виконувалася за статистичними даними України, а також даними обліку і звітності підприємства деревообробної галузі Волинської області.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в наступному:

удосконалено:

– процес управління готовою продукцією, витратами і собівартістю з використанням елементів поточного планування і нормування матеріальних витрат – розроблено форму виробничого плану випуску пелелів та плану виробничої собівартості пелетів;

набуло подальшого розвитку:

– організація облікового та аналітичного забезпечення управління готовою продукцією, зокрема на рівні підприємства удосконалено облікову політику в частині обліку виробничої собівартості готової продукції, запропоновані строки проведення аналізу обсягів виробництва і реалізації продукції відповідно до плану випуску продукції та періоди проведення інвентаризації продукції із складанням відповідного плану–графіку на її проведення;

– методика нормування матеріальних витрат – запропоновано здійснювати нормування матеріальних витрат на виробництво із відповідним затвердженням норм списання сировини і матеріалів у внутрішніх документах підприємств.

Практичне значення одержаних результатів полягає у впровадженні запропонованих методик у практичну діяльність підприємств деревообробної галузі, що дозволяє покращити організацію обліку і аналізу готової продукції.

Рекомендації автора, використані в практичній діяльності ТОВ «Хіт Вуд Продакшн», про що зазначено у рецензії з підприємства.

Особистий внесок. Кваліфікаційна робота магістра є самостійно виконаним науковим дослідженням. Подані в дослідженні рекомендації і пропозиції належать автору.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи магістра. Основні результати дослідження пройшли апробацію на: II Міжнародній науково-практичній конференції «Стратегічні пріоритети розвитку соціально-економічних систем у контексті сучасного наукового виміру» (м. Запоріжжя, 27 жовтня 2023р.); XV Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки» (м. Луцьк, 4 листопада 2023р.).

Публікації. Основні положення кваліфікаційної роботи висвітлено автором у 2 наукових працях – 2 тез доповідей на конференціях.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається із вступу, трьох розділів, висновків, переліку джерел посилання та додатків. Основний зміст роботи викладено на 78 сторінках. Робота містить 21 таблицю, 23 рисунки, перелік джерел посилання із 58 найменувань та 5 додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, предмет і об'єкт дослідження, сформульовано наукову новизну та практичне значення результатів дослідження.

У розділі 1 «Теоретичні основи організації обліку і аналізу готової продукції на підприємствах деревообробної галузі» досліджено економічну суть та класифікацію готової продукції, проведено бібліометричний аналіз наукових проблем організації обліку і аналізу готової продукції, охарактеризовано нормативне забезпечення організації обліку готової продукції.

У розділі 2 «Організація обліку і аналіз готової продукції на підприємствах деревообробної галузі» проведено статистичну та порівняльну оцінку діяльності підприємств деревообробної галузі України, надано характеристику

організації обліку готової продукції на підприємствах галузі, проведено аналіз готової продукції підприємства деревообробної галузі Волинської області.

У розділі 3 «Напрями вдосконалення організації обліку і аналізу готової продукції на підприємствах деревообробної галузі» надано пропозиції по вдосконаленню організації обліку і аналізу готової продукції на підприємствах деревообробної галузі, запропоновано здійснювати управління готовою продукцією, витратами і собівартістю з використанням елементів поточного планування і нормування матеріальних витрат та удосконалено облікову політику в частині обліку виробничої собівартості готової продукції.

Висновки узагальнюють результати кваліфікаційної роботи магістра.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ДЕРЕВООБРОБНОЇ ГАЛУЗІ

1.1. Економічна суть та класифікація готової продукції

Виробничий процес є складним і характеризується різними технологічними етапами. Результатом цього процесу є готова продукція, належний облік якої впливає на формування реальної інформації, яка використовується при аналізі і контролі продукції. Разом з тим, сам процес виробництва потребує контролю як за етапами виробництва, так і за якістю готової продукції.

З цього приводу, Писаренко Т.М. зауважує «...для кожного суб'єкта господарювання готова продукція відіграє важливу роль у складі його оборотних активів та займає домінуючу позицію у здійсненні його діяльності. Готова продукція є уречевленим результатом діяльності підприємства, а відповідно і об'єктом ведення бухгалтерського обліку та здійснення внутрішнього контролю. Випуск і реалізація продукції впливає на фінансові результати роботи суб'єкта підприємництва, адже реалізація готової продукції – це основне джерело формування доходу підприємства» [1].

Як зауважує Семенюта А.В. «...поняття «готова продукція» в працях економістів з'явилося не відразу. Історично йому передувало поняття «товар», що розумілось значно ширше. Саме цьому поняттю й присвячено безліч досліджень вчених різних епох і економічних течій. Сьогодні поняття «готова продукція» прийнято тлумачити досить одноманітно завдяки законодавчим документам, що діють у сфері бухгалтерського обліку» [2].

Поняття готової продукції визначене на законодавчому рівні НП(С)БО 9 «Запаси» «...продукція, що виготовлена на підприємстві, призначена для

продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актом» [3].

Однак, науковці по різному підходять до визначення цього поняття (додаток А). Теоретичні, методичні і практичні основи обліку, контролю, оподаткування, аналізу готової продукції та управління нею, в тому числі і як складовою запасів є предметом наукових праць, матеріалів конференцій, монографій, а також дисертаційних праць (додаток Б).

Мешко Н.П. у дисертаційному дослідженні «Трансформація процесів управління реалізації готової продукції в умовах переходу до ринку» зауважує, що готова продукція – продукція (товар), вироблена з використанням давальницької сировини (крім тієї частини, що використовується для проведення розрахунків за її переробку) і визначена як кінцева у контракті між замовником і виконавцем» [4].

Досліджуючи поняття «готова продукція» як обліково-аналітичну категорію, Семенюта А.В. звертає увагу на уточнення поняття з погляду системності визначення та практичного використання:

– «...готова продукція – це об'єкт реалізації, тобто головне джерело отримання прибутку для підприємства, а також частина запасів, що може споживатися на самому підприємстві, тобто бути внутрішнім ресурсом виробництва»;

– «...готова продукція – це продукція, яка виготовлена за певними стандартами, з використанням необхідної сировини, має повністю завершену форму, яка пройшла всі норми контролю в середині підприємства, відповідає всім стандартам та нормам, тобто повністю завершений продукт, який готовий до передачі на склад або до вибуття на сторону» [2].

Крім того, автор зауважує, що «...готова продукція є частиною матеріально-виробничих запасів, призначених для продажу (кінцевий результат виробничого циклу, активи, завершені обробкою (комплектацією), технічні та якісні характеристики яких відповідають умовам договору або вимогам інших документів, у випадках, встановлених законодавством)» [2].

З облікової точки зору підходить до трактування досліджуваного поняття Писаренко Т.М. «...готова продукція – об'єкт облікової системи промислового підприємства, що поєднує організаційні інструменти обліку виробництва і продажу продукції, виступає засобом для досягнення основної мети функціонування підприємства» [1].

Як актив розглядає готову продукцію Слюсарчук Л. «готова продукція це актив, незалежно від форми існування, виробництво якого завершено, відповідає технічним умовам виробництва, і вимогам замовника, призначений для споживання, як для потреб виробника так і для потреб зовнішнього ринку» [5].

При дослідженні проблемних питань обліку і реалізації продукції Куценко В. вважає готовою продукцією «...продукцію основного і допоміжного виробництва підприємства, призначену для реалізації» [6].

Разом з тим, значна частина науковців відносить до готової продукції і напівфабрикати, роботи, послуги: «...готова продукція це продукція (виріб, напівфабрикат, робота, послуга), повністю закінчена обробкою на даному підприємстві, пройшла всі стадії технічного випробування (якщо вимагають відповідні її особливості), відповідає технічним умовам і стандартам, не вимагає подальшої обробки на цьому підприємстві і здана на склад» [11; 12; 15; 16].

Про важливість реалізації продукції, як основного джерела отримання фінансових результатів наголошують при визначенні поняття Яровенко Т.С. та Чернова А.І. «...готова продукція - це об'єкт реалізації, тобто головне джерело отримання прибутку для підприємства, а також частина запасів, що може споживатися на самому підприємстві, тобто бути внутрішнім ресурсом виробництва» [9].

Визначення готової продукції досліджують і у галузевому її обліку. Так, при дослідженні готової продукції у сільському господарстві Кадацька А.М. вважає, що «готова продукція – це частина запасів та сільськогосподарської продукції, виготовлених підприємством, які призначені для подальшого

продажу, внутрішнього використання і не потребують технічних та біологічних перетворень» [17].

Миронова Ю.Ю. у дисертаційному дослідженні по обліку витрат на підприємствах машинобудування зазначає, що готова продукція – це «...продукція, яка виготовлена за певними стандартами, з використанням необхідної сировини, має повністю завершену форму, яка пройшла всі норми контролю в середині підприємства, відповідає всім стандартам та нормам, яка пройшла перевірку в усіх відділах» [8].

Цікавою є думка Костиниш Н.В., так як автор у своїх дослідженнях з організації обліку продукції на м'ясопереробних підприємствах наголошує про те, що готова продукція після виробництва не потребує уже ніяких перетворень [16].

Отже, у всіх підходах до визначення досліджуваного поняття присутні певні вимоги до готової продукції (рисунок 1.1).

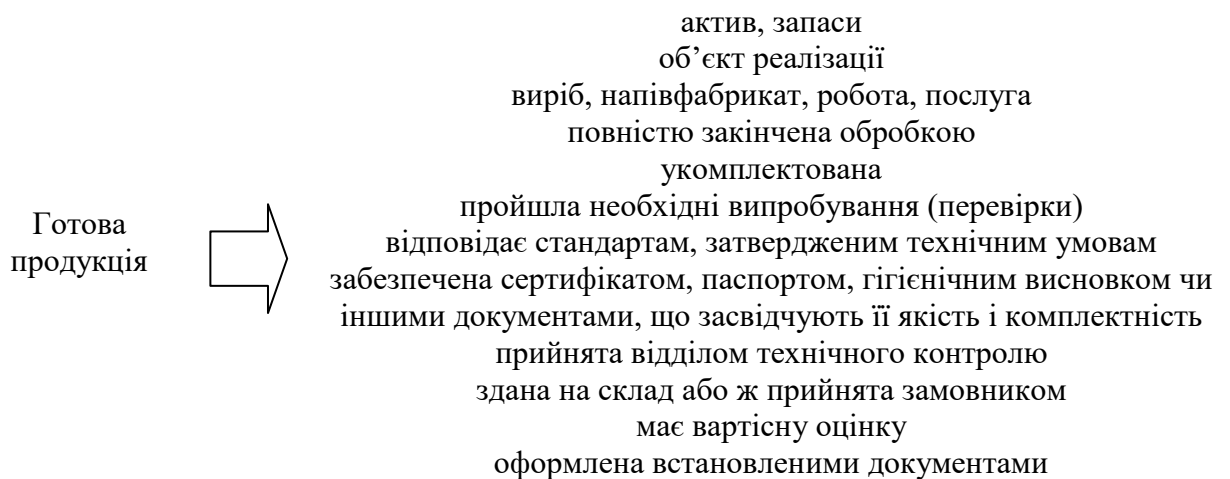

Рисунок 1.1 Визначення поняття «готова продукція» у наукових працях.
Джерело: сформовано на основі [1;2; 4-17].

Ми вважаємо, що готова продукція це закінчений результат виробництва, який відповідає встановленим вимогам і призначений для продажу, використання чи переробки.

У своїх дослідженнях Касич А., Шара В. зауважують, що «...більшість науковців схиляються до думки, що особливості виробничого процесу різних

галузей промисловості впливають на кінцевий результат діяльності та визначають завдання їх обліку» [7]. Авторами систематизовано особливості виготовлення готової продукції у деяких галузях економіки (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1. – Особливості виготовлення готової продукції у деяких галузях народного господарства [7]

Галузь	Автор	Особливості
Сільське господарство	Подолянчук О.А., Захарчук І.С.	«...для сільськогосподарських підприємств готовою є не лише продукція, як продукт обробки (переробки) доведений до належного стану використання, а й продукція сільськогосподарського виробництва (зерно, зерновідходи, солома, плоди, ягоди, молоко тощо)» [18].
Лісове господарство	Гордополов В.Ю., Гоцуляк В.Д., Несходовський І.С.	«...важливим при визначенні методології обліку готової лісопродукції є розгляд особливостей обліку продукції на стадії лісозаготівлі, лісоруб очних робіт, вивезення продукції, лісо продукції на складах та облік продукції столярного цеху» [19].
Будівництво	Пирець Н.М., Черненко Т.С.	«...організація будівельного виробничого процесу має інші особливості та відмінності від організації процесу виробництва в інших галузях: тривалість операційного циклу; не однотипність кінцевої продукції; довго тривалість процесу» [20].
Машинобудування	Чукурна О.П.	«...тип організації виробництва; технологічний процес виробництва (стадії, операції, роботи); структура виробничого управління; вид та структура виробничих підрозділів; організаційна структура управління підприємством» [21].

Джерело: сформовано на основі [7;18-21].

Крім того, авторами виділені різнобічні характеристики до поняття готової продукції «...вона отримується у результаті закінченого виробничого процесу, призначена для продажу, відповідає встановленим стандартам; існують відмінності між готовою продукцією та виконаними роботами і наданими послугами; існують специфічні (галузеві) ознаки готової продукції» [7].

В основному на законодавчому рівні і у науковому колі підходи до класифікації готової продукції практично однакові (таблиця 1.2) . Можуть бути

дещо різними формулювання ознак класифікації та її види, але суть при цьому не змінюється.

Таблиця 1.2. – Класифікація готової продукції

Ознака класифікації	Види продукції	Суть
За формою	Продукція, що має матеріально-речову форму	Має матеріальну форму
	Роботи	Має форму результату роботи
	Послуги	Має форму послуги
За ступенем готовності	Готова продукція	Повністю завершена і призначена для продажу чи використання
	Напівфабрикати	Продукція окремих етапів виробництва, не закінчена, потребує доопрацювання
	Незавершене виробництво	Матеріали і процеси виробництва
За складністю виробництва	Проста	Виготовляється в результаті простого процесу виробництва
	Складна	Виготовляється в результаті складного процесу виробництва (декілька етапів виробництва)
	<i>основна</i>	На її отримання спрямований процес виробництва
	<i>супутня</i>	Отримують паралельно з основною, може бути доопрацьована, реалізована чи використана для споживання
	<i>побічна</i>	Отримують в ході виробництва основної продукції. Не потребує доопрацювання

Джерело: сформовано на основі [2; 4 ; 9; 10; 14-16; 23; 22].

Отже, готова продукція є продукцією, яка закінчені і призначена для продажу. Залежно від своєї форми та особливостей виробництва її поділяють на певні види, деякі з них притаманні усім галузях економіки.

1.2. Бібліометричний аналіз наукових проблем організації обліку і аналізу готової продукції

Проблемні питання організації обліку і аналізу готової продукції є предметом дослідження наукових праць (додаток Б). При цьому, в наукових працях досліджують і суто готову продукцію, і її як вид запасів. Писаренко Т.М. [1], Касич А., Шара В. [7], Миронова Ю.Ю. [8], Яровенко Т.С., Чернова А.І. [9], Осадча Г.Г., Темчишна Ю.Л. [10], Іванюк Т.Л. [14], Костиниш Н.С.

[16], Дерій В.А., Гуменна-Дерій М.В., Шара Є.Ю., Слесар Т.М. [23], Матюха М.М. [24], Кондрич В.І. [25], Баланюк І.Ф., Григорів О.О., Візіренко С.В. [26], Стельмах Н.Є. [27], Ізмайлова Я.О., Свірко С.В. [28] та багато інших (додаток А,Б).

Разом з тим, наголос у дослідженнях робиться на важливість обліку і аналізу готової продукції в процесі господарської діяльності. З цього приводу Касич А. та Шара В. зауважують «...в сучасних умовах господарювання вирішальне місце у діяльності підприємства займає ефективна організація виготовлення та збуту конкурентоспроможної продукції. Бухгалтерський облік повинен відображати дані не лише про обсяг продукції та доходи від її реалізації, але й про асортимент продукції, сегменти ринку та попит на продукцію, масштаби продажу, ціни, витрати на маркетингові дослідження, канали збуту й витрати на їх функціонування та інші показники, необхідні для управління процесом збуту. Відтак, кожне підприємство має забезпечити проведення чіткого та достовірного обліку і аналізу готової продукції» [7].

Досліджуючи особливості організації обліку готової продукції на промисловому підприємстві Писаренко Т.М. звертає увагу на елементи облікової системи щодо готової продукції, а саме підсистеми: фінансовий і управлінський облік, внутрішній контроль [1]. Автор зауважує на важливості вартісної оцінки готової продукції і її впливу на облікову політику «...саме заради вартісної оцінки готової продукції обирається та чи інша облікова політика на підприємстві, оскільки отриманий результат надає можливість аналізувати ефективність виробничого процесу і вчасно приймати відповідні рішення. Вартісна оцінка готової продукції слугує організаційною основою у зазначених облікових підсистемах» [1].

Крім того, Писаренко Т.М. стверджує, що саме методи обліку витрат є вартісним механізмом у кожній обліковій політиці: «...фінансовий облік - розраховують показник собівартості реалізації готової продукції; механізм формування вартісної оцінки ґрунтується на методі згідно Н(П)СБО16 «Витрати»; управлінський облік - розраховують фактичну виробничу

собівартість готової продукції; механізм формування вартісної оцінки регулюється методичними рекомендаціями формування собівартості продукції» [1].

Про важливість цінового обліку готової продукції наголошують і Осадча Г.Г. та Темчишна Ю.Л. «...ціновий показник дає можливість сформуванню у вартісному вимірі підсумок щодо виробництва різної продукції як одиничних виробничих одиниць, так і промисловості загалом» [10].

Разом з тим, колектив авторів Дерій В.А., Гуменна-Дерій М.В., Шара Є.Ю., Слесар Т.М. обґрунтовують підходи з використання методів оцінки готової продукції для ухвалення ефективних управлінських рішень: «...під час проведення оцінки готової продукції при її надходженні (оприбуткуванні) із виробництва на склад треба визначити в кінці звітної періоду фактичну виробничу собівартість, а умовну (облікову) ціну, за якою ведеться щоденний облік готової продукції відкоригувати на суму відхилень фактичної собівартості від її вартості за умовними (обліковими) цінами шляхом їх співставлення» [23].

Мироновою Ю.Ю. розглядалися проблеми вдосконалення методики і організації бухгалтерського обліку й аналізу витрат виробництва та калькулювання собівартості продукції на підприємствах машинобудування [8]. У своїх дослідженнях автором «...доведено ефективність упровадження методу калькулювання за видами діяльності на підприємствах машинобудування; запропоновано методичний інструментарій аналізу витрат виробництва та собівартості продукції машинобудівних підприємств, що дозволяє своєчасно виявляти негативні відхилення, їх винуватців і приймати ефективні оперативні управлінські рішення» [8].

Значно частіше у наукових працях при організації обліку і аналізу готової продукції розглядають і проблемні питання документування операцій по руху готової продукції. Так, Яровенко Т.С., Чернова А.І. при дослідженні методології обліку готової продукції надають рекомендації по удосконаленню первинного і зведеного обліку готової продукції [9].

Костиниш Н.С. при дослідженні особливостей організації обліку готової продукції на м'ясопереробних підприємствах звертає увагу на організацію саме системи документообігу і пропонує м'ясопереробним підприємствам дотримуватися певних принципів: «...рух документа має бути прямим, тобто треба обирати маршрути за принципом його одноразового перебування в одному структурному підрозділі або в одного виконавця; формування документа та його рух мають бути чітко зумовленими необхідністю їх існування, відповідати організації та технології виробництва; різноманітні операції для опрацювання документа варто проводити паралельно, щоб оперативніше їх виконати. Так, якщо з ним мають працювати кілька осіб, документ треба копіювати й передавати копії всім виконавцям» [16].

Проблемні аспекти документування готової продукції розглядає у своїй праці Стельмах Н.С., якою запропоновано заходи по вдосконаленню первинного документообігу та зведеного обліку процесу реалізації продукції» [27].

В цілому питання організації обліку і контролю готової продукції розглядають у своїх працях Баланюк І.Ф., Григорів О.О., Іванюк Т.Л., якими «...визначено основні аспекти організації обліку готової продукції та запропоновано типові кореспонденції по обліку продукції на підприємстві» [14].

Проблеми облікової політики досліджує Кондрич В.І. у дисертаційній роботі «Облік і аналіз виробництва продукції виноробства» (2016) «...запропоновано структуру наказу щодо облікової політики щодо витрат з урахуванням особливостей організації та технології виробництва» [25]. Крім того, автор звертає увагу і на аналіз готової продукції – розроблено методіку оцінювання адаптивності методів аналізу для виноробних підприємств [25].

Матюха М.М. стверджує, що саме удосконалення організації обліку та аналізу виробництва готової продукції від її реалізації є основним способом досягнення соціальної та економічної ефективності в діяльності підприємства: «...вирішення проблем обліку та аналізу готової продукції та її реалізації в

умовах посиленого режиму економії і ресурсозбереження можливе за наявності у суб'єктів управління своєчасної, повної, правдивої інформації про фактори, що впливають на собівартість, а також майбутні фінансові результати від реалізації готової продукції» [24]. Автор наголошує саме на удосконаленні облікової документації та документообігу за такими напрямками: «...підвищення оперативності оформлення та обробки інформації під час реалізації; підвищення рівня об'єктивності аналітичної інформації; підвищення контролю з обліку вибуття готової продукції, виробничих запасів і товарів; економія витрат ресурсів та праці документування, обробки документів» [24].

В свою чергу Візіренко С.В. наголошує, що «...чіткий, своєчасний, правильно організований облік відвантаженої і реалізованої готової продукції сприяє посиленню контролю за наявністю матеріальних цінностей, забезпеченню підприємств коштами, виявленню суспільної корисності виробленої готової продукції і прискоренню обертання оборотних коштів» [26]. Автором для організації обліку процесу реалізації готової продукції запропоновано деталізувати рахунок 93 «Витрати на збут» за субрахунками.

В цілому, удосконаленням методики обліку, аналізу та контролю запасів в цілому займалися Ізмайлова Я.О. та Свірко С.В., якими:

– «...удосконалено методичні аспекти аналізу запасів, що дозволяють більш прозоро і достовірно відображати та контролювати цільове використання й рух запасів, оцінювати ефективність їх використання на підприємствах;

– «...для спрощення контролю й аналізу складського обліку запасів рекомендовано розробити чіткий реєстр документів, який би давав можливість отримати список введених первинних документів за певний період та по будь-якому складу (підзвітній особі); спрощену оборотно-сальдову відомість за товарами на складах та за контрагентами; акт звірки розрахунків з контрагентам; систему контролю наявності необхідної кількості запасів на складах підприємства, що дасть можливість формувати звіт про недостатню кількість запасів для безперебійного випуску продукції» [28].

Крім того, для ефективного аналізу запасів Ізмайловою Я.О. та Свірко С.В. запропоновано певні розрахунково-аналітичні методи: «...економічного аналізу операцій із запасами; статистичні і техніко-економічні розрахунки обігу запасів на підприємстві; аналітичного групування запасів; аналізу щоденної або поопераційної зміни залишків запасів; оцінки прогнозного стану надходження та використання запасів; інші аналітично-прогнозні методи залежно від цільового спрямування запасів» [28].

Отже, в основному у наукових працях досліджують проблемні аспекти організації обліку і контролю готової продукції, і рідше методики її аналізу. Як правило, методичні і організаційні аспекти аналізу готової продукції за певними галузями економіки є предметом дослідження дисертаційних праць.

При цьому, до основних проблем в організації обліку готової продукції відносять галузеві особливості і їх вплив на організацію обліку, синтетичний і аналітичний облік готової продукції, документальний облік, а саме зведений, облікову політику та методику обліку в цілому.

1.3. Нормативне забезпечення організації обліку готової продукції

Бухгалтерський облік в Україні ведеться відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [29], яким визначені загальні положення (терміни, категорії підприємств, принципи і валюта обліку та фінансової звітності), державне регулювання обліку і звітності, організація ведення обліку (вимоги до докуменобігу, інвентаризація), загальні вимоги до складання, подання і оприлюднення звітності [29].

Єдині підходи до обліку в Україні визначають чинні НП(С)БО, основним з яких є НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Щодо обліку готової продукції, то згідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової

звітності» вартість готової продукції на кінець періоду відображається у Балансі, а собівартість реалізованої продукції у Звіті про сукупний дохід [30].

Так як готова продукція відноситься до запасів, то безпосередньо облік її регулюється НП(С)БО 9 «Запаси», у якому і подане визначення поняття. Крім того, НП(С)БО 9 «Запаси» визначає, що:

- «...одиноцею бухгалтерського обліку запасів є їх найменування або однорідна група (вид)» [31];

- «...первісною вартістю запасів, що виготовляються власними силами підприємства, визнається їхня виробнича собівартість, яка визначається за Н(П)СБО 16 «Витрати» [31].

НП(С)БО 9 «Запаси» визначає і методи, які використовують при списанні готової продукції: «...при відпуску запасів у виробництво, з виробництва, продаж та іншому вибутті оцінка їх здійснюється за одним з таких методів: ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); нормативних затрат; ціни продажу» [31].

В процесі виробництва готової продукції формується її собівартість, порядок визначення якої визначає НП(С)БО 16 «Витрати». Згідно НП(С)БО 16 «Витрати» об'єктом витрат є «...продукція, роботи, послуги або вид діяльності підприємства, які потребують визначення пов'язаних з їх виробництвом (виконанням) витрат» [32]. Дане НП(С)БО визначає такі види собівартості продукції як собівартість виготовленої та реалізованої продукції, а саме п. 11:

– «...собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) складається з виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), яка була реалізована протягом звітного періоду, нерозподілених постійних загальновиробничих витрат та наднормативних виробничих витрат» [32];

– «...до виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) включаються: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати; змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати;

перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) установлюються підприємством» [32];

– «...виробнича собівартість продукції зменшується на справедливую вартість супутньої продукції, яка реалізується, та вартість супутньої продукції в оцінці можливого її використання, що використовується на самому підприємстві» [32].

Склад виробничих витрат, які формують собівартість продукції згідно НП(С)БО 16 «Витрати» подано на рисунку 1.2.

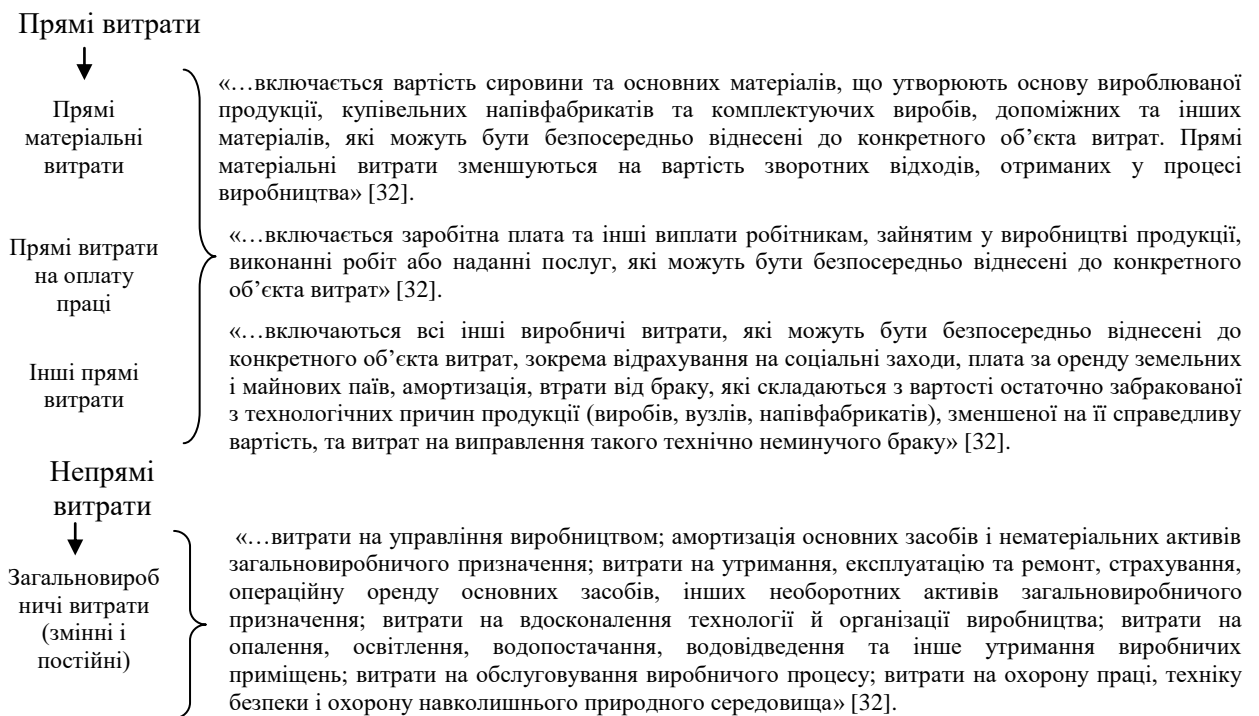

Рисунок 1.2 Склад виробничих витрат, які формують собівартість продукції згідно НП(С)БО 16 «Витрати»

Джерело: побудовано на основі [32].

Підприємства деревообробної галузі при формуванні виробничих витрат використовують положення Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості № 373 [33], які мають рекомендаційний характер і визначають статті калькуляції виробничих витрат, їх планування, зведення, а також методику визначення собівартості [33]. Згідно Методичних рекомендацій № 373 «...облік витрат на виробництво продукції ведуть за елементами та статтями калькуляції. При визначенні продукції

основного виробництва із загальної суми витрат віднімається вартість побічної і супутньої продукції.. Фактична собівартість продукції розраховується щомісяця і за рік» [33].

Для відображення операцій з готовою продукцією у облікових документах використовують Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [34] і методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку [35].

При обліку реалізації готової продукції і визначенні доходу від її реалізації застосовують НП(С)БО 15 «Дохід» [44]. Згідно п. 7 НП(С)БО 15 «Дохід», «...дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - загальний дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг без вирахування наданих знижок, повернення раніше проданих товарів та непрямих податків і зборів (податку на додану вартість, акцизного збору тощо)» [36]. Відповідно, дохід з вирахуванням наданих знижок, повернення раніше проданих товарів та непрямих податків і зборів (податку на додану вартість, акцизного збору тощо) є чистим доходом від реалізації [36].

Синтетичний облік наявності і руху продукції ведуть на рахунках обліку, визначених Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [37] та Інструкцією про його застосування №291 [38]. Для обліку готової продукції використовують такі рахунки:

– 23 «Виробництво» – «...призначений для обліку витрат з формування виробничої собівартості продукції, виконаних робіт та наданих послуг; за дебетом відображаються прямі матеріальні, трудові та інші прямі витрати, за кредитом – суми фактичної виробничої собівартості завершеної виробництвом продукції, виконаних робіт та наданих послуг» [37; 38];

– 26 «Готова продукція» – «...призначений для узагальнення інформації про наявність та рух готової продукції підприємства, за дебетом відображається надходження готової продукції власного виробництва за фактичною виробничою собівартістю або за нормативною вартістю» [37; 38].

За видами готової продукції ведуть аналітичний облік [38].

Для відображення результатів реалізації готової продукції використовують такі субрахунки:

– 901 «Собівартість реалізованої готової продукції» – ведуть облік виробничої собівартості реалізованої продукції [37;38];

– 701 «Дохід від реалізації готової продукції» – ведуть облік доходів від реалізації продукції [37; 38];

– 641 «Розрахунки за податками» – ведуть облік ПДВ від реалізації продукції [37; 38].

Важливим в регулюванні обліку реалізації готової продукції є Податковий кодекс України [39], яким визначається «...порядок нарахування і сплати ПДВ, база та ставки оподаткування, перелік неоподатковуваних та звільнених від оподаткування операцій, особливості оподаткування експортних та імпорتنих операцій, поняття податкової накладної, порядок обліку, звітування та внесення податку до бюджету» [39]. Разом з тим, «...при визначенні об'єкта оподаткування, для визнання витрат застосовується методика визначення собівартості продукції (робіт, послуг) й обліку витрат відповідно до НП(С)БО 16 «Витрати» [39]. При цьому, договірні відносини між продавцем і покупцем готової продукції в Україні регулює Господарський кодекс України [40] та Цивільний Кодекс України [41].

Готова продукція, як і будь які запаси, підлягає інвентаризації, яку проводять і організовують згідно Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [42].

В цілому організація обліку готової продукції формується відповідно до Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства № 635 [43] у внутрішньому розпорядчому документі про облікову політику (наказ): «...наводяться принципи, методи і процедури, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності та щодо яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено більш ніж один їх варіант, а також

попередні оцінки, які використовуються підприємством з метою розподілу витрат між відповідними звітними періодами» [43].

По завершенні звітного періоду інформація про наявність і рух готової продукції підлягає відображенню у фінансовій звітності відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [30]. У формі 1 «Баланс» в статті 1103 «Готова продукція» в активі відображаються станом на кінець періоду «...запаси виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами договорів із замовниками і відповідають технічним умовам і стандартам. Продукція, яка не відповідає наведеним вимогам (крім браку), та роботи, які не прийняті замовником, відображаються у складі незавершеного виробництва» [30; 44]. У формі 2 «Звіт про сукупний дохід» відображається за звітний період чистий дохід від реалізації продукції (розділ 1, рядок 2000) та собівартість реалізованої продукції (розділ 1, рядок 2050). Особливості розкриття інформації за статтями у фінансовій звітності визначають Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності № 433 [30; 44].

В цілому, правове регулювання обліку готової продукції та її собівартості на підприємствах деревообробної галузі розглянуті нами у праці [45].

Отже, основні аспекти практичної організації обліку готової продукції в Україні визначені системою нормативно-правових актів.

Висновки до розділу 1

1. Готова продукція це продукція, яка відображає результат виробничого процесу, повністю закінчена і призначена для продажу. Значна частина науковців відносить до готової продукції і напівфабрикати та незавершене виробництво, виконання робіт і надання послуг. Класифікація готової продукції базується на таких ознаках: за формою, ступенем готовності, технологічною і

конструкторською складністю, за економічним призначенням, за складом та призначенням.

2. В основному у наукових працях досліджують проблемні аспекти організації обліку і контролю готової продукції, і рідше методики її аналізу. Методичні і організаційні аспекти аналізу готової продукції за певними галузями економіки є предметом дослідження дисертаційних праць. У наукових працях досліджують і суто готову продукцію, і її як вид запасів.

3. Нормативне забезпечення організації обліку готової продукції включає Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», НП(С)БО 9 «Запаси», НП(С)БО 16 «Витрати», Податковий кодекс України, інші положення та інструкції. Готова продукція відноситься до запасів і безпосередньо облік її регулюється НП(С)БО 9 «Запаси». Порядок визначення собівартості продукції визначений НП(С)БО 16 «Витрати». Підприємства деревообробної галузі при формуванні виробничих витрат використовують Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І АНАЛІЗ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ДЕРЕВООБРОБНОЇ ГАЛУЗІ

2.1. Статистична оцінка діяльності підприємств деревообробної галузі

Деревообробна галузь України відноситься до переробної промисловості та включає такі види діяльності: КВЕД 16 «...оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння»; КВЕД 17 «...виробництво паперу та паперових виробів»; КВЕД 18 «...поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації» [46].

Найбільше видів діяльності по обробці деревини включає КВЕД 16.2 «...виготовлення виробів з деревини, корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння»: 16.21 «...виробництво фанери, дерев'яних плит і панелей, шпону»; 16.22 «...виробництво щитового паркету»; 16.23 «...виробництво інших дерев'яних будівельних конструкцій і столярних виробів»; 16.24 «...виробництво дерев'яної тари»; 16.29 «...виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння» [46].

За даними Державної служби статистики [46; 47] проведемо оцінку готової продукції підприємств деревообробної галузі. В цілому по переробній промисловості обсяги реалізації продукції у 2021 році збільшилися на 761981,4 млн.грн. (додаток В). Також обсяги реалізації у деревообробній галузі протягом 2021 року збільшилися за усіма видами діяльності на 43575,3 млн.грн., в тому числі: КВЕД 16 - на 26074 млн.грн.; КВЕД 17 – на 13448,9 млн.грн.; КВЕД 18 – на 4052,5 млн.грн. (рисунок 2.1). У 2020 році в цілому по переробній промисловості і дереревообробній галузі збільшилися обсяги реалізації, окрім виробництва паперу та паперових виробів, поліграфічної діяльності,

тиражування записаної інформації (зменшилися на 613,9 млн.грн. та 83,8 млн.грн. відповідно).

У структурі переробної промисловості деревообробна галузь займає лише 5,38-5,46%, а її частка у 2021 році зростає на 0,1%.

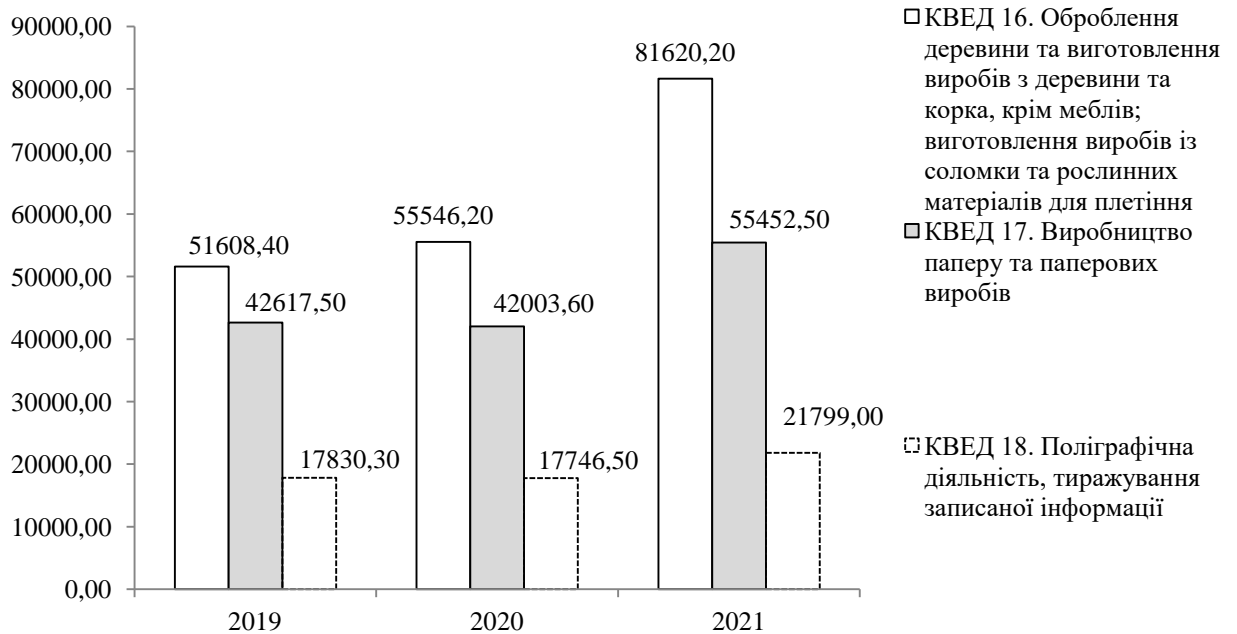

Рисунок 2.1 Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств деревообробної галузі України за 2020-2021 роки, млн.грн.

Джерело: побудовано на основі [47].

В розрізі видів діяльності досліджуваної галузі основну частку в обсягах реалізації займає КВЕД 16 «Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння»: 2019 рік – 46,06%, 2020 рік – 48,18%, 2021 рік – 51,37%. Обсяги реалізації з виробництва паперу та паперових виробів складають 38,03-34,9% (їх частка зменшилася у 2021 році на 1,53%). Найменше в структурі займають обсяги реалізації поліграфічної діяльності, тиражування записаної інформації – 15-13,91% (їх частка зменшилася у 2021 році на 1,67%).

Обсяги реалізованої продукції (товарів, послуг) економічних суб'єктів за КВЕД 16.29 «Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння» збільшилися з 583,4 млн.грн. у 2020 році та 2306,3 млн. грн. у 2021 році. Ця діяльність займає 6,76-

7,82% в цілому обсягів реалізації по КВЕД 16 «Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння».

Збільшення обсягів реалізації продукції (товарів, послуг) підприємств за КВЕД 16–18 спостерігається і у Волинській області: у 2020 році на 482,3 млн.грн., у 2021 році на 5723,3 млн.грн. (за два роки на 6205,6 млн.грн.) (таблиця 2.1, рисунок 2.2).

Таблиця 2.1. – Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за КВЕД 16–18 у Волинській області за 2020-2021 роки

Регіони	2019		2020		2021		Відхилення, млн.грн.	
	млн.грн.	%	млн.грн.	%	млн.грн.	%	2020/2019	2021/2020
Усього КВЕД 16-18	112056,30	100,00	115296,50	100,00	158871,80	100,00	3240,20	43575,30
Волинська область	8929,10	7,97	9411,40	8,16	15134,70	9,53	482,30	5723,30

* Дані за 2022 рік відсутні

Джерело: побудовано на основі [48].

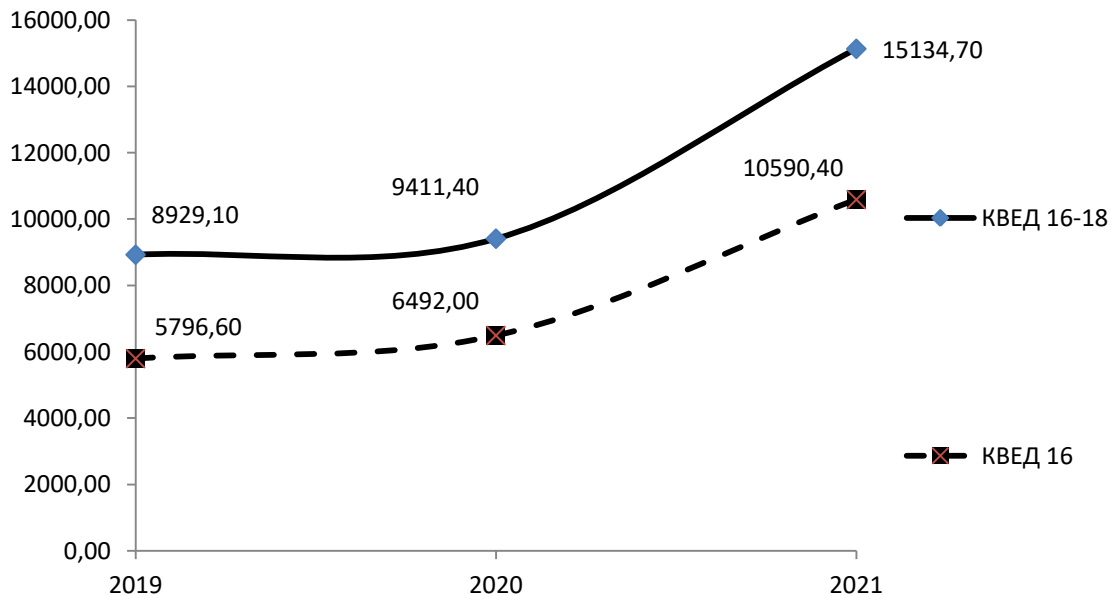

Рисунок 2.2 Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за КВЕД 16–18 у Волинській області за 2020-2021 роки

Джерело: побудовано на основі [48].

У структурі обсягів реалізації досліджуваної галузі по регіонах Волинська область займає 7-9%: 2019 рік – 7,97%, 2020 рік – 8,16%, 2021 рік- 9,53%. Щороку протягом 2019-2021 років частка обсягів реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за КВЕД 16–18 по Волинській області

збільшується, що є досить позитивним для Волинського регіону (протягом двох років зростає на 1,56%).

Оцінка обсягів реалізації продукції (товарів, послуг) підприємств деревообробної галузі (КВЕД 16-18) у Волинській області за 2019-2021 роки подана в таблиці 2.2 (рисунок 2.2).

Таблиця 2.2. – Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за КВЕД 16–18 у Волинській області за 2019-2021 роки

Вид діяльності	2019		2020		2021		Відхилення, млн.грн.	
	млн.грн.	%	млн.грн.	%	млн.грн.	%	2020/2019	2021/2020
Усього КВЕД 16-18	8929,10	100,00	9411,40	100,00	15134,70	100,00	482,30	5723,30
КВЕД 16. Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння	5796,60	64,92	6492,00	68,98	10590,40	69,97	695,40	4098,40
КВЕД 16.29 Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння	95,80	1,65	159,00	2,45	к	-	63,20	-
КВЕД 17. Виробництво паперу та паперових виробів	3071,20	34,40	2853,50	30,32	к	-	-217,70	-
КВЕД 18. Поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації	61,20	0,69	65,80	0,70	к	-	4,60	-

(к) – дані не оприлюднюються з метою виконання вимог Закону України "Про офіційну статистику" щодо забезпечення гарантій органів державної статистики щодо статистичної конфіденційності.

* Дані за 2022 рік відсутні

Джерело: побудовано на основі [48].

Як і по Україні, протягом 2019-2021 років обсяги реалізованої продукції підприємств деревообробної галузі по Волинській області збільшуються майже за усіма КВЕД. У 2020 році порівняно з 2019 роком вони збільшилися за КВЕД 16 «Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння» на 695,4 млн.грн. (в тому числі за КВЕД 16.29 на 63,2 млн.грн.) та КВЕД 18 «Поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації» на 4,6 млн.грн., а також зменшилися на 217,7 млн.грн. за КВЕД 17 «Виробництво паперу та паперових виробів».

Протягом 2021 роки обсяги реалізації досліджуваної галузі за КВЕД 16 збільшилися у 1,6 разів: з 6492,0 млн.грн. до 10590,4 млн.грн (на 4098,4 млн.грн.). Детальні дані щодо обсягів реалізації за КВЕД 17-18 у 2021 році не оприлюднюються Державною службою статистики [48].

Як і по Україні, найбільшу частку в обсягах реалізації у деревообробній галузі по Волинській області протягом 2019-2021 років займає КВЕД 16 «Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння»: 2019 рік – 64,92%, 2020 рік 68,98%, 2021 рік – 69,97%, і їх частка збільшується з роками. Обсяги реалізації з виробництва паперу та паперових виробів по Волинській області складають 34,4-30,32% (їх частка зменшилася у 2022 році на 4,08%). В межах 1% в структурі Волинської області займають обсяги реалізації поліграфічної діяльності, тиражування записаної інформації. Незначну частку займають і обсяги реалізації продукції за КВЕД 16.29 по Волинській області – 1,65-2,45% (у 2020 році цей показник зріс на 4,1%).

Проведемо оцінку обсягу реалізації продукції, товарів та послуг суб'єктів господарювання деревообробної галузі з розподілом за обсягом реалізованої продукції (товарів, послуг) у 2021 році (таблиця 2.3). При цьому, поділ суб'єктів підприємництва з обсягом реалізованої продукції (товарів, послуг) наступний: до 1 млн. євро; від 1 до 2 млн. євро; від 2 до 5 млн. євро; від 5 до 10 млн. євро; від 10 до 20 млн. євро; від 20 до 50 млн. євро; від 50 до 200 млн. євро; 200 млн. євро і більше [49].

Результати таблиці свідчать, що у 2021 році найбільше в структурі обсягів реалізації по Україні займають суб'єкти господарювання переробної промисловості з обсягом реалізованої продукції (товарів, послуг) 200 млн. євро і більше – 42,3%. Детальні обсяги реалізації продукції, товарів та послуг суб'єктів господарювання деревообробної галузі з розподілом за обсягом реалізованої продукції (товарів, послуг) у 2021 році не оприлюднюються статистичними органами, а саме найбільша їх частка.

Таблиця 2.3. – Обсяги реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання деревообробної галузі з розподілом за обсягом реалізованої продукції (товарів, послуг) у 2021 році

Вид діяльності	до 1 млн. євро	від 1 до 2 млн. євро	від 2 до 5 млн. євро	від 5 до 10 млн. євро	від 10 до 20 млн. євро	від 20 до 50 млн. євро	від 50 до 200 млн. євро	200 млн. євро і більше
Усього переробна промисловість	к	к	5,90	5,70	к	к	15,90	42,30
Виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність (КВЕД 16,17,18)	23,00	6,70	9,70	к	к	к	к	к
КВЕД 16. Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння	29,00	к	к	к	к	9,00	к	-
КВЕД 17. Виробництво паперу та паперових виробів	9,40	к	к	11,20	11,20	27,20	к	к
КВЕД 18. Поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації	35,30	7,60	12,80	15,80	12,00	к	к	-

(к) – дані не оприлюднюються з метою виконання вимог Закону України "Про офіційну статистику" щодо забезпечення гарантій органів державної статистики щодо статистичної конфіденційності.

* Дані за 2022 рік відсутні

Джерело: побудовано на основі [49].

Так, у 2021 році за КВЕД 16-18 обсяги реалізації суб'єктів господарювання з обсягом реалізованої продукції (товарів, послуг) до 1 млн. євро становлять 23% в загальній структурі переробної промисловості, зокрема (рисунок 2.3):

– 29% КВЕД 16. Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння;

– 9,4% КВЕД 17. Виробництво паперу та паперових виробів

– 35,3% КВЕД 18 Поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації [49].

Збільшення обсягів реалізації продукції підприємств деревообробної промисловості не вплинуло на збільшення їх фінансових результатів (таблиця 2.4). В цілому по переробній промисловості у 2021 році фінансові результати збільшилися (на 205468,4 млн.грн.) та суттєво зменшилися у 2022 році (на

209773,3 млн.грн.). У переробній промисловості в 2022 році підприємства отримали збиток у сумі 100,4 млн.грн. Частка підприємств, що отримали прибуток у 2021 році становить 73,1%, збиток – 26,9%, яка зменшилася у 2022 році – 38% та 32% відповідно.

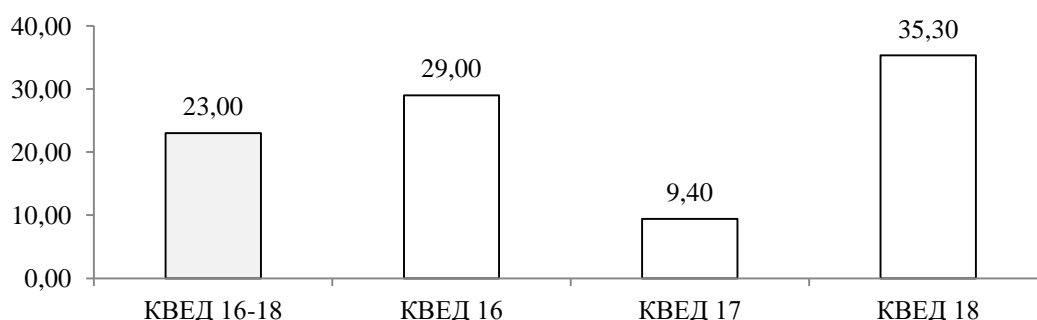

Рисунок 2.3 Обсяги реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання деревообробної галузі з обсягом реалізованої продукції (товарів, послуг) до 1 млн. євро у 2021 році

Джерело: побудовано на основі [49].

Таблиця 2.4. – Фінансові результати до оподаткування підприємств за КВЕД 16–18 за 2020-2022 роки

Рік	КВЕД	Фінансовий результат (сальдо) до оподаткування, млн.грн	Підприємства, які одержали прибуток		Підприємства, які одержали збиток	
			%	млн.грн	%	млн.грн
2020 Переробна промисловість	С	4204,6	73,1	104549,0	26,9	100344,5
Виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність	16-18	2802,2	73,8	6554,2	26,2	3752,0
Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння	16.29	-227,8	68,0	203,1	32,0	430,9
2021 Переробна промисловість	С	209672,9	73,8	242365,3	26,2	32692,4
Виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність	16-18	11477,6	75,4	12239,2	24,6	761,6
Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння	16.29	410,2	69,7	458,9	30,3	48,7
2022 Переробна промисловість	С	-100,4	68,0	114,7	32,0	215,1
Виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність	16-18	2047,7	71,3	8872,7	28,7	6825,0
Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння	16.29	*	*	*	*	*
Відхилення по КВЕД 16-18						
2021/2020		8675,4	1,6	5685,0	-1,6	-2990,3
2022/2021		-9429,9	-4,1	-3366,5	4,1	6063,4
Відхилення по КВЕД 16.29						
2021/2020		638,0	1,8	255,8	-1,8	-382,2

* Дані за КВЕД 16.29 відсутні

Джерело: побудовано на основі [50; 51].

Таку ж тенденцію мають і фінансові результати до оподаткування підприємств за КВЕД 16–18: у 2021 році збільшилися (на 8675,4 млн.грн.) та суттєво зменшилися у 2022 році (більш як у п'ять разів, на 9429,9 млн.грн.). Частка підприємств, що отримали прибуток у 2021 році становить 73,8%, збиток – 26,2%.

Протилежна ситуація спостерігається щодо фінансових результатів до оподаткування підприємств за КВЕД 16.29 – вони збільшилися у 2021 році на 638,0 млн.грн., однак у 2020 році підприємства отримали збиток у сумі 227,8 млн.грн, і вже у 2021 році прибуток в сумі 410,2 млн.грн. Частка підприємств, що отримали прибуток у 2021 році становить 69,7%, збиток – 30,3%.

Протягом 2020-2022 років частка підприємств за КВЕД 16–18, які одержали прибуток на 2-3% перевищує їх частку в цілому по переробній промисловості (рисунок 2.4): 2020 рік – по Україні 73,8 %, у досліджуваній галузі – 75,47%; 2021 рік – по Україні 73,8 %, у досліджуваній галузі – 75,4%; 2022 рік – по Україні 68,0 %, у досліджуваній галузі – 71,3%. Відповідно меншою є частка підприємств за КВЕД 16–18, які одержали збиток.

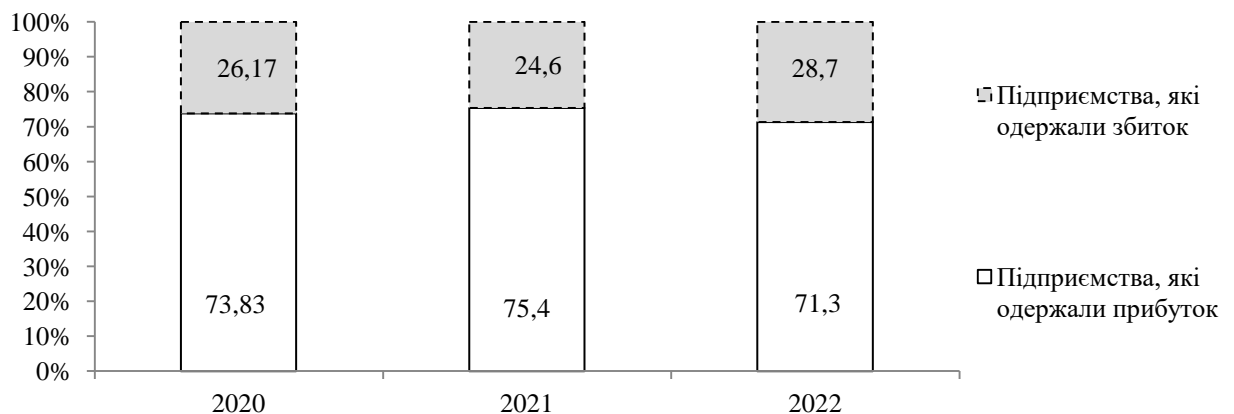

Рисунок 2.4 Структура фінансових результатів по КВЕД 16–18 за 2020- 2022 роки, %

Джерело: побудовано на основі [50; 51].

Отже, протягом 2020-2022 років суб'єкти господарювання за КВЕД 16-18 «Виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність» отримують прибуток, величина якого зменшилася в 2022 році, що пов'язане з військовими діями в Україні (рисунок 2.5).

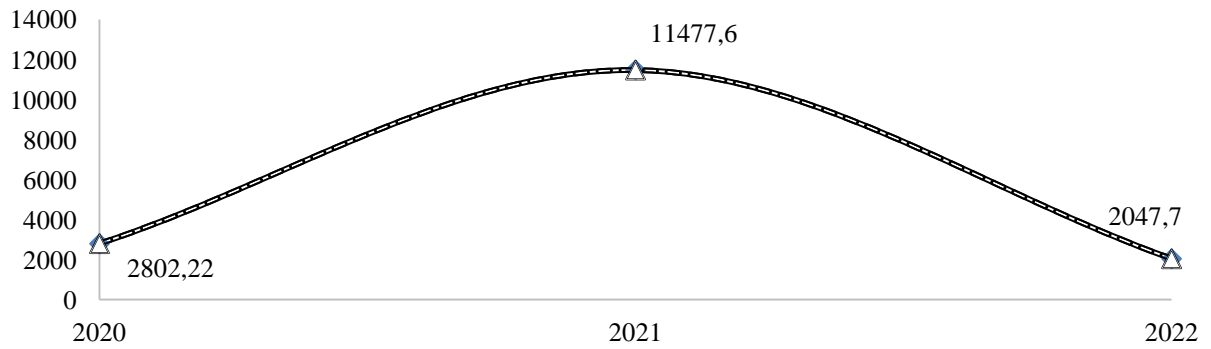

Рисунок 2.5 Фінансовий результат до оподаткування підприємств за КВЕД 16-18 за 2020- 2022 роки, млн.грн.

Джерело: побудовано на основі [50; 51].

Отже, зростання обсягів реалізації продукції деревообробної галузі України не вплинуло на збільшення фінансових результатів, які протягом досліджуваного періоду зменшилися.

Об'єктом дослідження обрано підприємство деревообробної галузі Волинської області ТОВ «Хіт Вуд Продакшн», яке працює з 2020 року, виробляє паливні гранули з деревини сосни на італійському обладнанні від виробника «Ла механіка».

Основний вид діяльності за КВЕД 16.29 «Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння».

Виробництво дуже добре механізовано, що не потребує багато людської робочої сили, зростають лише витрати на електроенергію. На підприємстві працює 9 осіб.

Основною продукцією ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» є дерев'яна гранула з сосни, яка виготовляється з тріски паливної соснової. Діаметр гранул:

- 6мм (95% від загального обсягу виробництва);
- 8мм (5% від загального обсягу виробництва)

Продукція фасується в біг-беги (1т) та в поліетиленові мішки (15кг) [52].

Тріску купується і набивається власними силами маючи на балансі електричну Дробарку молоткову ДЗУ-5 м. Тріска набивається в деревини дров'яної. Асортимент продукції:

- палети 6мм в мішках 15 кг (реалізація поштучно);
- палети 6мм в мішках 15 кг на піддоні (67 мішків загальною вагою 1005кг);
- палети 6 або 8мм в біг бегах (вага 1т) [52].

Якість продукції постійно контролюється щодо відповідності стандартам. Продукція відповідає класу А1 стандарту якості ENplus: діаметр: 6-8 мм, довжина: 3-40мм, вологість: менше 10%, зольність: менше-рівна 0,7%, механічна міцність (відсоток осипу/запиленість): більше 98% (до 2%), вища теплота згоряння: 18,2 МДж/кг – понад 4,6 кВт/кг [52].

Щороку для ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» Центр незалежної сертифікації «Євросерт» проводить випробування продукції і надає відповідний протокол випробування.

Переваги палет ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» подані в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Переваги палет ТОВ «Хіт Вуд Продакшн»

Перевага	Характеристика
Тепловіддача	Тепловіддача близько 18,5МДж/кг, 5,1Квт/кг, 4418Ккал, що аналогічно дровам паливним
Автоматизація	Котли з використанням пелети автоматизуються аналогічно котлам на природньому газі, з можливістю керування процесом горіння
Зручність	Устаткування для спалювання пелет не потребує професійного обслуговування – достатньо прибирати золу один-два рази на місяць
Компактність	Не займають багато місця під час зберігання, транспортування
Екологічність	Не виділяють шкідливі речовини, не коптять
Документація	Надаємо усі необхідні документи для доставки продукції клієнту

Джерело: побудовано на основі [52].

Для здійснення господарської діяльності ТОВ має достатньо технічних ресурсів: навантажувач фронтальний SCHMELZER 922; автомобіль Універсал Богдан 211140. ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» орендує приміщення загальною площею 1000м² для розташування виробництва паливних пелет та складу для зберігання.

Протягом 2021-2022 років ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» реалізує свою продукцію по Україні та на експорт у Польщу, Німеччину, Данію, Словаччину, Румунію, Латвію, Естонію, Литву, Чехію, Австрію. Ведуться переговори з

Італією, Францією, Нідерландами, Іспанією, Туреччиною [52]. Сировина для виробництва палетів закуповується в Україні.

Особливості роботи із замовниками подані в таблиці 2.6.

Таблиця 2.5 – Особливості роботи із замовниками ТОВ «Хіт Вуд Продакшн»

Послідовність роботи	Опис
Заклучення контракту	Укладення контракту. Кожного замовника: приймемо, проведемо екскурсію по виробництву, дамо відповіді на усі запитання. Всі подальші операції відбувається після заключення контракту.
Прорахунок замовлення	Ціна обговорюється на кожне окреме замовлення. Розрахунок замовлення можна зробити онлайн, а саме залишити на сайті ТОВ онлайн-заявку.
Готовність	Обговорюється графік відвантаження: дата готовності замовлення, планова дата подачі авто на завантаження, планова дата оплати замовлення.
Оплата	Оплата з боку замовника здійснюється на умовах передоплати (повної чи часткової) або по факту завантаження автотранспорту.
Завантаження	Доставка на умовах EXW Zviriv або FCA Zviriv. Усю роботу з перевізниками веде замовник. Транспорт на завантаження подає замовник. ТОВ може допомогти в підборі транспорту – викласти оголошення на українські ресурси ЛАРДІ та ДЕЛЛА. ТОВ завантажує транспортний засіб, замітнює вантаж, надає усі необхідні документи для доставки продукції клієнту. На території підприємства є всі зручності для перебування авто та водія: паркувальне місце, відеоспостереження та охорона, душ для водіїв

Джерело: побудовано на основі [52].

Загальні відомості про ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» та інформація про діяльність підприємства з баз даних дежавної податкової служби подано в додатку Г [53; 54; 55].

Органом управління ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» є загальні збори учасників.

Організаційна структура ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» подана на рисунку 2.6.

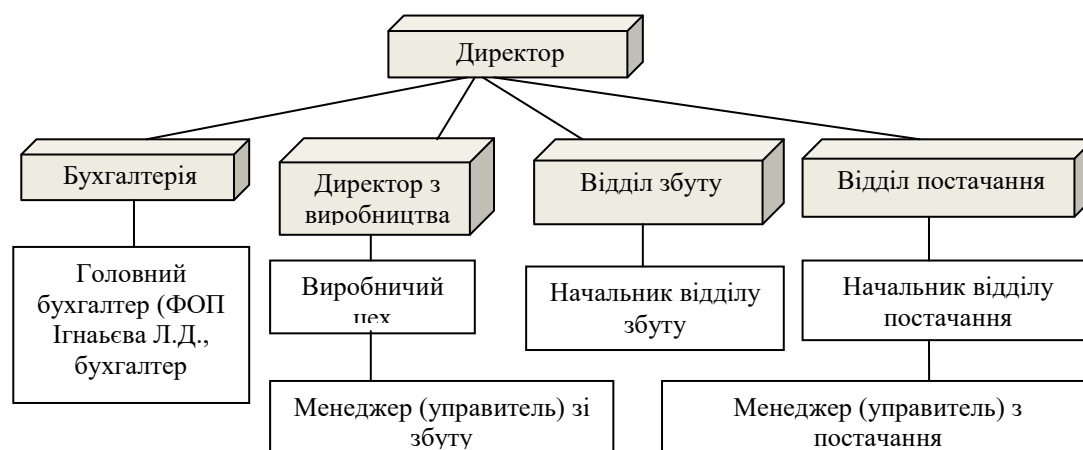

Рисунок 2.6 Організаційна структура ТОВ «Хіт Вуд Продакшн»

Джерело: побудовано за даними ТОВ.

Технологічна структура ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» визначена особливостями переробки виробів з дерева.

На ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» 2020-2021 рік був повністю збитковим у зв'язку з великими витратами по налаштуванню, пошуком професійного персоналу, витратами на консультації, сертифікації, малою реалізацією, яка не покривала витрати підприємства. 2022 рік став роком змін, так як піднялася ціна на продукцію, як в Україні так і за кордоном, вдалося знайти постійних покупців.

Протягом 2020-2022 років валюта балансу ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» збільшилася (таблиця 2.6-2.7, рисунок 2.7). У 2021 році її величина зменшилася на 790, тис.грн (7,03%) і збільшилася у 2022 році на 7180,6 тис.грн. (68,72%). На 1 січня 2023 року валюта балансу ТОВ становить 17629,6 тис.грн. Актив балансу включає розділи 1 і 2, пасив – розділи 1 і 3.

Таблиця 2.6 – Аналіз динаміки балансу ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» за 2020-2022 роки

Розділи	Роки			Відхилення	
	2020	2021	2022	2021/ 2020	2022/ 2021
Актив					
1. Необоротні активи	7340,3	8233	7162,3	892,7	-1070,7
1.1 Незавершені капітальні інвестиції	189,9	369,3	0	179,4	-369,3
1.2. Основні засоби	7123,1	7839,5	7140	716,4	-699,5
1.3. Нематеріальні активи	27,30	24,20	22,30	-3,1	-1,9
2. Оборотні активи	3899	2216	10467,3	-1683	8251,3
2.1. Запаси	634,1	1348	2833,1	713,9	1485,1
в .ч. готова продукція	153,5	168,4	852,2	14,9	683,8
2.2.Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи	392,4	266,5	461,5	-125,9	195
2.3. Дебіторська заборгованість (з бюджетом)	1004,8	166,2	0	-838,6	-166,2
2.4. Інша поточна дебіторська заборгованість	1675	338,2	2461	-1336,8	2122,8
2.5. Гроші та їх еквіваленти	173,8	51,8	3669,1	-122	3617,3
2.6. Витрати майбутніх періодів	8,9	-	-	-8,9	-
2.7. Інші оборотні активи	10,4	45,3	1042,6	34,9	997,3
Баланс	11239,30	10449,00	17629,60	-790,3	7180,6
Пасив					
1. Власний капітал	4382,9	1979	3424	-2403,9	1445
1.1. Зареєстрований (пайовий) капітал	6741,6	6741,6	6741,6	-	-
1.2. Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	-2358,7	-4762,6	-3317,6	-2403,9	1445
3. Поточні зобов'язання	6856,4	8470	14205,6	1613,6	5735,6
3.1. Поточна кредиторська заборгованість	788,9	865,8	3074,4	76,9	2208,6
3.2. Інші поточні зобов'язання	6067,5	7604,2	11131,2	1536,7	3527
Баланс	11239,30	10449,00	17629,60	-790,3	7180,6

Джерело: побудовано на основі фінансової звітності.

Таблиця 2.7 – Аналіз структури балансу ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» за 2020-2022 роки, %

Розділи	Роки			Відхилення	
	2020	2021	2022	2021/ 2020	2022/ 2021
Актив					
1. Необоротні активи	65,31	78,79	40,63	13,48	-38,17
1.1 Незавершені капітальні інвестиції	1,69	3,53	0,00	1,84	-3,53
1.2. Основні засоби	63,38	75,03	40,50	11,65	-34,53
1.3. Нематеріальні активи	0,24	0,23	0,13	-0,01	-0,11
2. Оборотні активи	34,69	21,21	59,37	-13,48	38,17
2.1. Запаси	5,64	12,90	16,07	7,26	3,17
в.ч. готова продукція	1,37	1,61	4,83	0,25	3,22
2.2.Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи	3,49	2,55	2,62	-0,94	0,07
2.3. Дебіторська заборгованість (з бюджетом)	8,94	1,59	0,00	-7,35	-1,59
2.4. Інша поточна дебіторська заборгованість	14,90	3,24	13,96	-11,67	10,72
2.5. Гроші та їх еквіваленти	1,55	0,50	20,81	-1,05	20,32
2.6. Витрати майбутніх періодів	0,08	0,00	0,00	-0,08	0,00
2.7. Інші оборотні активи	0,09	0,43	5,91	0,34	5,48
Баланс	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00
Пасив					
1. Власний капітал	39,00	18,94	19,42	-20,06	0,48
1.1. Зареєстрований (пайовий) капітал	59,98	64,52	38,24	4,54	-26,28
1.2. Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	-20,99	-45,58	-18,82	-24,59	26,76
3. Поточні зобов'язання	61,00	81,06	80,58	20,06	-0,48
3.1. Поточна кредиторська заборгованість	7,02	8,29	17,44	1,27	9,15
3.2. Інші поточні зобов'язання	53,98	72,77	63,14	18,79	-9,64
Баланс	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

Джерело: побудовано на основі фінансової звітності.

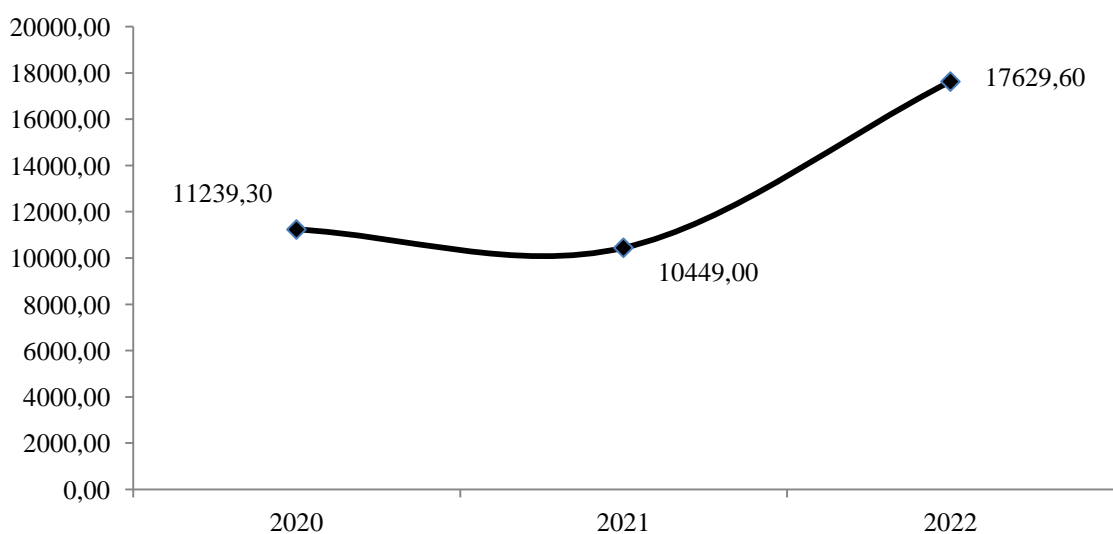

Рисунок 2.7 Валюта балансу ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» за 2020-2022 роки, тис.грн.

Джерело: побудовано на основі фінансової звітності.

До зменшення активу балансу ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» у 2021 році призвело зменшення: нематеріальних активів на 3,1 тис.грн., оборотних активів на 1683 тис.грн. (в т.ч. дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи на 964,5 тис.грн, іншої поточної дебіторської заборгованості на 1336,58 тис.грн., грошових коштів на 122 тис.грн. та витрат майбутніх періодів на 8,9 тис.грн.). Протягом 2021 року в активі суттєво зменшилася дебіторська заборгованість з бюджетом – на 838,6 тис.грн (83,46%).

При цьому, у 2021 році в активі балансу збільшилися: необоротні активи на 892,7 тис.грн. (в т.ч. незавершені капітальні інвестиції на 179,4 тис.грн. та основні засоби на 716,4 тис.грн.), запаси на 713,9 тис.грн. (в т.ч. готова продукція на 14,9 тис.грн.), інші оборотні активи на 34,9 тис.грн.

До зменшення пасиву балансу ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» у 2021 році призвело суттєве зменшення власного капіталу на 2403,9 тис.грн. (54,85%) саме за рахунок отримання збитку у 2021 році (101,92%). Поточні зобов'язання зросли в цілому на 1613,6 тис.грн (в т.ч. поточна кредиторська заборгованість на 76,9 тис.грн. та інші поточні зобов'язання на 1536,7 тис.грн.).

На ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» у 2022 році валюта балансу збільшилася на 7183,6 тис.грн. (68,72%) за рахунок збільшення в активі оборотних активів на 8251,3 тис.грн (у 4,7 разів, 372,35%), та в пасиві власного капіталу на 1445 тис.грн (73,02%) і поточних зобов'язань на 5735,6 тис.грн. (67,72%). В оборотних активах збільшилися усі статті, при цьому у 70 разів зросли грошові кошти – на 3617,3 тис.грн. (6983,2%); у 7 разів інша поточна дебіторська заборгованість – на 2461 тис.грн (2122,8%); у 23 рази інші оборотні активи – на 997,3 тис.грн. (2201,55%). Необоротні активи зменшилися на 1070,7 тис.грн. за рахунок зменшення основних засобів (на 699,5 тис.грн.), капітальних інвестицій (на 369,3 тис.грн.) та нематеріальних активів (на 1,69 тис.грн.).

Власний капітал збільшився виключно за рахунок отриманого прибутку в сумі 1445 тис.грн., що призвело до зменшення статті непокритих збитків, які на 1 січня 2023 року становлять 3317,6 тис.грн. Поточні зобов'язання зросли за

рахунок збільшення на 2208,6 тис грн. (255%) поточної кредиторської заборгованості та на 3527 тис.грн (46,38%) інших поточних зобов'язань.

Величина зареєстрованого не змінювалася 6741,6 тис.грн.

У структурі балансу ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» протягом 2020-2022 років переважають необоротні активи та поточні зобов'язання, зокрема: необоротні активи – 65,31%, 78,79%, 40,63% (у 2022 зменшилися на 38,17%); оборотні активи – 34,69%, 21,21%, 59,37% (у 2022 році збільшилися на 38,17%); власний капітал – 39,0%, 18,94%, 19,42% (у 2022 році збільшилися на 0,48%); поточні зобов'язання – 61,0%, 81,06%, 80,58% (у 2022 році зменшилися на 0,48%).

В складі необоротних активів ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» 40-75% складають основні засоби, частка яких у 2022 році зменшилася на 34,53%. В складі оборотних активів ТОВ у 2022 році найбільшу частку займають: запаси – 16,07%, інша поточна дебіторська заборгованість – 13,96%, грошові кошти – 20,81 %.

В структурі власного капіталу 190-360 % займає зареєстрований капітал капітал (38-64% в структурі балансу), та від'ємну частку 18-45% нерозподілений прибуток. Поточні зобов'язання складають 61-81% та складаються з поточної кредиторської заборгованості (у 2022 17,44%) та інших поточних зобов'язань (у 2022 році 63,14%).

У 2022 році доходи та витрати ТОВ суттєво збільшилися, що призвело до отримання прибутку в сумі 1445 тис.грн. (таблиця 2.8, рисунок 2.8).

Таблиця 2.8 – Доходи і витрати ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» за 2020-2022 роки

Стаття	Роки			Абсолютне відхилення.		Відносне відхилення	
	2020	2021	2022	2021/2020	2022/2021	2021/2020	2022/2021
Чистий дохід від реалізації	4887,6	9435,7	20220,0	4548,1	10784,3	93,1	114,3
Інші операційні доходи	161,9	93,6	871,0	-68,3	777,4	-42,2	830,6
Разом доходи	5049,5	9529,3	21091,0	4479,8	11561,7	88,7	121,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	5347,4	10800,1	16241,0	5452,7	5440,9	102,0	50,4
Інші операційні витрати	2054,6	1133,1	3405,0	-921,5	2271,9	-44,9	200,5
Разом витрати	7402,0	11933,2	19646,0	4531,2	7712,8	61,2	64,6
Чистий прибуток (збиток)	-2352,5	-2403,9	1445,0	-51,4	3848,9	2,2	-160,1

Джерело: побудовано на основі фінансової звітності.

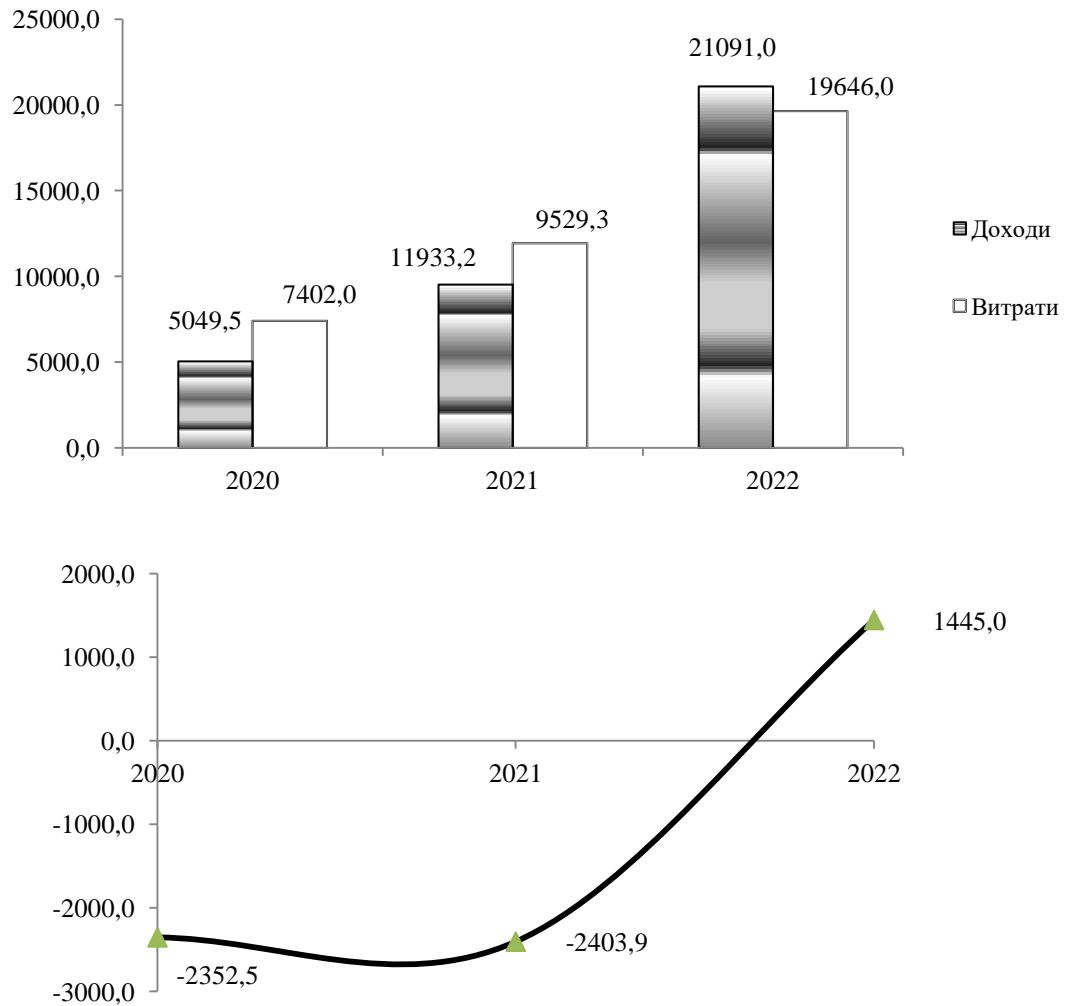

Рисунок 2.8 Доходи, витрати і прибуток ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» за 2020-2022 роки, тис.грн.

Джерело: побудовано на основі фінансової звітності.

У 2022 році на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» доходи в цілому зросли на 11561,7 тис.грн. (121,3%) за рахунок збільшення на 10784,3 тис.грн. (114,3%) чистого доходу від реалізації та на 777,4 тис.грн. інших операційних доходів. За цей же період витрати в цілому зросли на 7712,8 тис.грн. за рахунок збільшення на 5440,9 тис. грн. (50,4%) собівартості реалізації та на 2271,9 тис.грн. (200,5%) інших операційних витрат.

Протягом 2020-2021 років ТОВ отримувало збитки, сума яких у 2021 році збільшилася на 51,4 тис. грн. У 2022 році ТОВ отримало прибуток, сума якого на 3848,9 тис.грн. (160,1%) перевищує збиток 2021 року.

У доходах ТОВ 95-99% займає чистий дохід від реалізації, частка якого в 2022 році зменшилася на 3,14% за рахунок збільшення частки інших операційних доходів до 4,13% (таблиця 2.9). В складі витрат ТОВ 72-90% займає собівартість реалізації, частка якої в 2022 році зменшилася на 7,83% за рахунок збільшення частки інших операційних витрат до 17,33%.

Таблиця 2.9 – Структура доходів і витрат ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» за 2020-2022 роки

Показник	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
	2020	2021	2022	2021/2020	2022/2021	2021/2020	2022/2021
Чистий дохід від реалізації	96,79	99,01	95,87	2,22	-3,14	2,29	-3,17
Інші операційні доходи	3,20	0,98	4,13	-2,22	3,14	-69,36	320,44
Разом доходи	100,00	100,00	100,00	-	-	-	-
Собівартість реалізованої продукції	72,24	90,50	82,66	18,26	-7,83	25,27	-8,65
Інші операційні витрати	27,75	9,49	17,33	-18,26	7,83	-65,79	82,52
Разом витрати	100,00	100,00	100,00	-	-	-	-
Питома вага чистого прибутку в чистому доході	-48,13	-25,47	7,14	22,65	32,62	-47,06	-128,05
Рентабельність продукції	-43,99	-22,25	8,89	21,73	31,15	-49,40	-139,97

Джерело: побудовано на основі фінансової звітності.

Питома вага прибутку (збитку) у чистому доході від реалізації становить: збиток 2020 рік 48,13; збиток 2021 рік 25,47; прибуток 2022 рік – 7,14. Цей показник збільшився на 32,62% у 2022 році.

Рентабельність палетної продукції ТОВ протягом 2020-2021 років була від'ємного значення (збитковою: 43,99% та 22,25%) і лише в 2022 році становить 8,89% (збільшилася на 31,15%) але є низькою.

За результатами оцінки фінансового стану ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» протягом 2020-2022 років (додаток Д), встановлено, що спостерігається кризовий фінансовий стан, так як запаси перевищують власний оборотний капітал, оборотні активи перевищують власний капітал, позиковий капітал перевищує власний і у 2022 році стан погіршився (у 2022 році на 6571,4 тис.грн.). Крім того, коефіцієнт забезпечення запасів джерелами засобів має від'ємне значення і не перевищує 1), відповідно запаси ТОВ не покриваються власними оборотними коштами. Крім того, показник фінансової незалежності

зменшився, а показник фінансової залежності та фінансового ризику збільшився.

На ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» коефіцієнт фінансової незалежності зменшується з роками і протягом 2021-2022 років становить 0,19 (не відповідає нормативному значенню $\geq 0,5$). Так, станом на 1 січня 2022 року та 2023 року на 1 грн. поточних зобов'язань ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» припадало 0,19 грн. вартості оборотних активів (протягом двох років коефіцієнт не змінився).

Відповідає нормативному значенню (< 2) коефіцієнт фінансової залежності на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн», який збільшується, що є негативним для ТОВ. Так, станом на 1 січня 2022 року та 2023 року на 1 грн. власних коштів припадало 0,81 грн. позикових коштів (протягом двох років коефіцієнт не змінився).

Не відповідає нормативному значенню (0,7-0,9) коефіцієнт фінансової стабільності на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн», при чому він зменшився у 2021 році до 0,23 (на 0,41) та у 2022 році до 0,14 (на 0,09). Отже, на початок 2023 року ТОВ покриває 140% майна за рахунок власного капіталу.

Позитивна тенденція спостерігається коефіцієнту фінансового ризику, на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн», який збільшився у 2021 році до 4,28, та зменшився у 2022 році до 4,15. На початок 2023 року на 1 грн. позикових коштів припадає 4,15 грн. власних коштів.

При цьому, баланс ТОВ «Хіт Вуд Продакшн», не є абсолютно ліквідним, так як грошові кошти є меншими за поточні зобов'язання, а необоротні активи більші за власний капітал (додаток Д). Протягом 2022 року показники ліквідності ТОВ покращилися (збільшилися). Коефіцієнт платоспроможності перевищує нормативне значення (0,1-0,15) та перевищує нормативне значення коефіцієнт абсолютної ліквідності (норматив 0,2-0,35). На початок 2023 року ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» на 25,8% здатне погасити свою короткострокову заборгованість.

Коефіцієнт швидкої ліквідності ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» не перевищує одиницю і зменшився у 2021 році до 0,097 та збільшився у 2022 році на 0,367 і

становить 0,464 (ТОВ не здатне у короткі терміни погасити наявні короткострокові зобов'язання).

На початок 2023 року коефіцієнт покриття становить 0,737 (збільшився на 0,475), що свідчить про збільшення можливості для ТОВ погашення короткострокових зобов'язань.

Позитивним для ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» у 2022 році є збільшення частки оборотних засобів в валюті балансу 59,4% (збільшення на 38,2%).

Порівняльна оцінка показників балансу «Хіт Вуд Продакшн» з показниками саме малих підприємств за КВЕД 16.29 «Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння» протягом за 2020-2021 років подано в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10. – Порівняння показників балансу ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» та малих підприємств за КВЕД 16.29 «Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння» за 2020-2021 роки, %

Розділ	Значення показників				Відхилення Підприємства галузі/ ТОВ	
	2020		2021		2020	2021
	ТОВ	Підприємства галузі	ТОВ	Підприємства галузі		
Актив						
Необоротні активи	78,79	36,6	40,6	31,74	-42,24	-8,88
Оборотні активи	21,21	63,4	59,4	68,24	42,14	8,87
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	-	0,1	-	0,02	0,10	0,02
Валюта балансу	100,0	100,0	100,0	100,0	-	-
Пасив						
Власний капітал	18,94	28,0	19,4	30,44	9,03	11,02
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	-	15,3	-	9,45	15,35	9,45
Поточні зобов'язання і забезпечення	81,06	56,7	80,6	60,10	-24,38	-20,47
Валюта балансу	100,0	100,0	100,0	100,0	-	-

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ПрАТ та статистичними даними [56; 57].

У балансі малих підприємств за КВЕД 16.29 та ТОВ відсутній розділ 3 активу «Необоротні активи, утримувані для продажу» та розділ 4 пасиву

«Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття».

У малих підприємств за КВЕД 16.29 в активі найбільше займають оборотні активи -63-68%, тоді як на ТОВ навпаки, переважають необоротні активи 40-78%. У 2021 році частка необоротних активів ТОВ перевищує на 8,88% цей показник малих підприємств галузі. Оборотні активи ТОВ є меншими за частку по малих підприємствах галузі (у 2021 році на 8,87%). В цілому, на початок 2022 року спостерігається структури зменшення необоротних активів та збільшення оборотних.

В пасиві балансу малих підприємств за КВЕД 16.29 та ТОВ найбільше займають поточні зобов'язання (ТОВ: 81,06% у 2020 році, 80,6% у 2021 році, по галузі: 56,7% у 2020 році, 60,1 % у 2021 році). Частка поточних зобов'язань у малих підприємств галузі є меншою за їх частку ТОВ на 20,47% у 2021 році. Питома вага власного капіталу на ТОВ є меншою на 9-11% від показника галузі, питома вага капіталу в яких становить 28-30%. У малих підприємств за КВЕД 16.29 наявні довгострокові зобов'язання і забезпечення – 15-29%, які відсутні у досліджуваного ТОВ.

В цілому, на ТОВ збільшується частка власного капіталу та зменшується частка поточних зобов'язань, тоді як на малих підприємствах галузі - збільшується частка капіталу і поточних зобов'язань, та зменшується частка довгострокових зобов'язань.

Отже, результати діяльності ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» за 2020-2022 роки свідчать про розвиток підприємства.

2.2. Організація обліку готової продукції

На підприємствах деревообробної галузі бухгалтерський облік може вестися за загальною або спрощеною системою обліку, що залежить від обсягів діяльності та облікових робіт. На ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» бухгалтерський

облік ведеться за спрощеною системою згідно НП(С)БО і товариство перебуває на загальній системі оподаткування.

Функції головного бухгалтера виконує ФОП Ігнат'єва Л.Д., з якою укладений договір щодо надання аутсорсингових послуг. Усі види звітності складаються на основі первинних і зведених документів, які веде штатний бухгалтер товариства (таблиця 2.11).

Таблиця 2.11. – Обов'язки працівників бухгалтерії ТОВ «Хіт Вуд Продакшн»

Посада	Обов'язки
Головний бухгалтер (ФОП)	Організація і ведення бухгалтерського обліку й контролю на підприємстві, складання усіх видів звітності.
Бухгалтер	Первинний і зведений облік активів, пасивів і капіталу, інвентаризація.

Джерело: побудовано за даними підприємства.

Бухгалтер ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» постійно взаємодіє з менеджерами по постачанню і збуту, директором з виробництва. На ТОВ відсутня посадова інструкція бухгалтера.

Для організації обліку на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» діє внутрішнє Положення про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику від 2020 року, яке потребує удосконалення. Діючий Наказ про облікову політику слід щороку переглядати та враховувати зміни у нормативно-правових актах. На ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» застосовується автоматизована форма обліку («1С: Підприємство 8.2», Медок).

Порядок документування на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» здійснюється до вимог чинного законодавства і формується таким чином: складання договорів, первинні документи, зведені реєстри обліку, формування звітності. При цьому, на товаристві відсутній графік документообігу.

ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» складає фінансову звітність малого підприємства: баланс, звіт про фінансові результати. Перед складанням річної звітності товариство проводить інвентаризацію активів і зобов'язань [42], графік на проведення якої не складається.

Перважно підприємства деревообробної галузі як і ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» є платниками: податку на прибуток, ПДВ (20% при реалізації продукції в Україні, 0% при реалізації продукції за кордон), ПДФО, земельного податку, екологічного податку, ЄСВ, військового збору [55]. До ДПС України подають відповідні декларації.

ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» подає до Головного управління статистики у Волинській області такі форми статистичної звітності:

- Звіт про виробництво та реалізацію промислової продукції
- Структурне обстеження підприємства [46].

За організацію внутрішнього контролю на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» відповідає керівник, головний бухгалтер і бухгалтер.

Основні елементи обліку готової продукції на підприємствах деревообробної галузі містяться у Наказі про облікову політику. Так, у Наказі про облікову політику ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» наявна наступна інформація по обліку готової продукції:

- одиниця обліку запасів – найменування запасів;
- метод оцінки при вибутті запасів – середньозваженої собівартості;
- методи калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) – нормативний метод, позамовний метод;
- бази розподілу загальновиробничих витрат – прямі витрати, витрати на заробітну плату.

Отже, діючий Наказ про облікову політику ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» не містить таких важливих елементів обліку як, склад виробничої собівартості (статті витрат), склад загальновиробничих витрат і їх поділ на змінні і постійні.

На підприємствах деревообробної галузі облік готової продукції та її реалізації забезпечується відповідним документальним оформленням операцій та відображенням їх на рахунках обліку.

Основними первинними документами по руху готової продукції (пелетів) на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» є документи по виробництву і реалізації готової

продукції: накладна, товарно-транспортна накладна, податкова накладна, платіжне доручення (таблиця 2.12).

Таблиця 2.12. – Документування господарських операцій по руху готової продукції на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн»

Господарський процес	Документи	Відповідальний за складання
Виробництво	Накладна-вимога на списання матеріалів і напівфабрикатів Виробниче замовлення Звіт виробництва за зміну, звіт фасовки. На їхній основі складається звіт виробництва (загальний), після чого в обліковій програмі проводиться виробництво. Калькуляція продукції.	Завідувач виробництва Бухгалтер
Оприбуткування на склад	Акт на переміщення готової продукції Книга складського обліку.	Завідувач складу
Реалізація	Згідно правила інкотермс FCA (в окремих випадках лише по Україні може бути ще DAP) Документальний супровід при реалізації по Україні: договір поставки, видаткова накладна, товарно-транспортна накладна, копія установчих документів, копія протоколу випробувань. Документальний супровід при експорті: контракт, інвойс, ВМД, СМР (при необхідності копія протоколу випробувань, протокол радіологічних випробувань).	Завідувач складу Бухгалтер

Джерело: побудовано за даними підприємства.

На ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» перед реалізацією пелетів проводиться укомплектування готової продукції (в залежності від потреб клієнта ТОВ може відхилятися від звичайного списання розхідних матеріалів на упаковку: наприклад покласти на піддон 65 або 70 мішків замість 67, накрити і застрейчувати додатковою плівкою, відвантажити 1 тонний мішок (біг-беги) на піддонах хоча має відвантажуватися без).

У бухгалтерському обліку підприємств деревообробної галузі готова продукція оцінюється за фактичною виробничою собівартістю, яка визначається після обліку всіх виробничих витрат.

В цілому особливості обліку готової продукції на підприємствах деревообробної галузі розглянуті нами у праці [58].

Основою виробництва пелетів на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» є матеріали: власні напівфабрикати - пелети на спалювання та покупні матеріали і напівфабрикати - тріска паливна сосна і тирса соснова.

На товаристві матеріальні витрати списуються згідно встановлених норм. На кожне виробниче замовлення складається калькуляція (рисунок 2.9).

Товариство з обмеженою відповідальністю «ХІТ ВУД ПРОДАКШН» Україна, Волинська обл., Ківерцівський р-н., с.Звірив, вул.Центральна, 1а, код ЄДРПОУ 43308705				
Місце складання:	с.Звірив	Затверджую:	Нижегородцев В.О.	
		Дата:	27.10.2022	
Калькуляція готової продукції №ЦВД0720/27				
Назва продукту:	Пелета дерев'яна Д-6 мм			
Одиниця виміру:	т			
Обсяг замовлення:	15			
Перелік основної сировини необхідної для виробництва:				
№	Назва сировини	Од. виміру	Витрата сировини на 15 готової продукції, т	Витрата сировини на партію (замовлення), 1т.
1	Тріска	куб. м	48,00	3,2
Мельничук О. 27.10.2022				

Рисунок 2.9 Калькуляція пелети дерев'яної на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн»

Джерело: побудовано за даними підприємства.

При цьому, в калькуляції готової продукції не деталізовані статті калькуляції, вони відображаються лише в загальному матеріальні і загальновиробничі витрати (рисунок 2.10).

Разом з тим, так як продукція підлягає фасуванню у пакети по 15 кг або 1 тонний мішок (біг-беги) до калькуляції самої продукції складають ще калькуляцію по її фасуванню.

Для розрахунку собівартості продукції підприємства деревообробної галузі застосовують норми Н(П)СБО 16 «Витрати» [32] та Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості № 373 [33].

Важливе місце в обліку готової продукції належить обліку результатів інвентаризації готової продукції (планової, позапланової, річної), яка проводиться згідно Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань від 02.09.2014 № 879 [42]. Інвентаризація щороку проводиться за усіма видами запасів.

Організація: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ХІТ ВУД ПРОДАКШН»				
Довідка - розрахунок		Номер	Дата	Період
			31.05.2022	Травень 2022 р.
Калькуляція собівартості продукції (бухгалтерський облік)				
Виготовлено всього (т.)				77,295
в т. ч. розфасовано в (мішки по 15 кг.) (т.)				133,665
Пелета дерев'яна Д-6 мм (т), кач.: Новий				
Виробництво дерев'яної пелети / Пелета дерев'яна Д-6 мм				Всього: 936208,06
Витрати основного (допоміжного) виробництва:	Кількість списаної сировини	Середня ціна списаної сировини		Сума витрат
		БО		БО
3005 Прямі виробничі витрати: спалювання власних напівфабрикатів	43,170	892,42		87 646,18
030001 Прямі матеріальні виробничі витрати(сировина) Покупна				236 052,67
Тріска (куб. м), кач.: Новий				38 525,92
Сировина й матеріали (рах. 201)				197 526,75
030005 Витрати на електроенергію				167 222,98
Паливо (рах. 203)				109 692,61
Всього:				490 921,83
Загальновиробничі витрати (рах. 91):				450180,11
Пелета дерев'яна Д-6 мм, фасована 15 кг (в мішках) (паков.), кач.: Новий				
Фасування пелети / Пелета дерев'яна фасована Д=6мм, фасована 15 кг, в мішках				
Витрати основного (допоміжного) виробництва:	Кількість списаної сировини	Середня ціна списаної сировини		Сума витрат
		БО		БО
030001 Прямі матеріальні виробничі витрати(сировина) Покупна				867 579,89
Всього:				867 579,89

Рисунок 2.10 Калькуляція готової продукції на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн»

Джерело: побудовано за даними підприємства.

На підприємствах деревообробної галузі дані про готову продукцію і її рух відображають на рахунках обліку згідно Плану рахунків бухгалтерського

обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [37] та Інструкції про його застосування №291 [38] (таблиця 2.13).

Зведений облік готової продукції на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» ведуть у оборотно-сальдовій відомості по рахунку 26 «Готова продукція», яку складають щомісяця у вартісному і натуральному виразі.

Таблиця 2.13. – Рахунки для обліку процесів виробництва та реалізації готової продукції на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн»

Рахунок	Суть
Рахунок класу 2 «Запаси» 26 «Готова продукція»	«...призначено для узагальнення інформації про наявність та рух готової продукції підприємства, за дебетом відображається надходження готової продукції власного виробництва за фактичною виробничою собівартістю або за нормативною вартістю. Аналітичний облік ведеться за видами готової продукції» [37; 38].
23 «Виробництво»	«...призначений для обліку витрат з формування виробничої собівартості продукції; за дебетом відображаються прямі матеріальні, трудові та інші прямі витрати, за кредитом – суми фактичної виробничої собівартості завершеної виробництвом продукції» [37; 38].
701 «Дохід від реалізації готової продукції»	«...узагальнюється інформація про доходи від реалізації готової продукції» [37; 38].
901 «Собівартість реалізованої готової продукції»	«...ведеться облік виробничої собівартості реалізованої готової продукції» [37; 38].

Джерело: побудовано за даними товариства та на основі [37; 38].

Інформація про готову продукцію підлягає і відображенню в звітності (таблиця 2.14).

Таблиця 2.14. – Відображення операцій з виробництва і руху продукції у звітності ТОВ «Хіт Вуд Продакшн»

Назва звітності	Суть
1	2
Фінансова звітність	
Баланс (форма 1м)	Актив балансу, розділ 2 «Оборотні активи», стаття 1103 «Готова продукція». Відображаються станом на кінець періоду «...запаси виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами договорів із замовниками і відповідають технічним умовам і стандартам. Продукція, яка не відповідає наведеним вимогам (крім браку), та роботи, які не прийняті замовником, відображаються у складі незавершеного виробництва» [30; 44].
Звіт про фінансові результати (форма 2м)	Відображається за звітний період: рядок 2000 «Чистий дохід від реалізації продукції» рядок 2050 «Собівартість реалізованої продукції» [30; 44].

Продовження таблиці 2.14

1	2
Статистична звітність	
Звіт про виробництво та реалізацію промислової продукції ІП-НПП (річна)	Відображається кількість виробленої та реалізованої продукції в натуральному виразі та вартість реалізованої продукції. Продукція наводиться за видами і кодами згідно номенклатури продукції промисловості [46].

Джерело: побудовано за даними підприємства та на основі [30; 44; 46].

Отже, облік готової продукції на підприємствах деревообробної галузі ведуть відповідно до НП(С)БО і включає облік виробництва та реалізації продукції, а також облік виробничої собівартості продукції, які мають бути організовані відповідно Наказу про облікову політику.

2.3. Аналіз готової продукції

Аналіз готової продукції на підприємствах деревообробної галузі включає аналіз обсягів виробництва і реалізації продукції, собівартості продукції та фінансових результатів від її реалізації. Аналіз проводиться безпосередньо за даними обліку та звітності.

Обсяги виробництва продукції на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» постійно збільшуються (таблиця 2.15). Так, у 2022 році порівняно з 2021 роком вони збільшилися на 1003,52 тон, зокрема обсяги виробництва пелетів у мішках по 15 кг збільшилися на 1015,52 тон, а пелетів у біг-бегах – зменшилися на 12 тон (рисунок 2.11). Такі ж зміни відбулися і у обсягах реалізації пелетів: в цілому обсяг реалізації продукції у 2022 році збільшився на 838,28 тон за рахунок збільшення обсягів реалізації пелетів у мішках по 15 кг на 922,08 тон та зменшення обсягів реалізації пелетів у біг-бегах на 83,8 тон (рисунок 2.12).

У структурі обсягів виробництва і реалізації пелетів найбільшу частку займають пелети у біг-бегах: 2020 – 63-64%, 2021 – 75-74%, 2022 – 58%. При цьому, їх частка зменшується з роками, так як нарощуються обсяги

виробництва продукції у мішках по 15 кг: 2020 – 35-36%, 2021 – 24-25%, 2022 – 41-42%.

Таблиця 2.15. – Обсяг виробництва і реалізації продукції на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» за 2020-2022 роки

Показник	2020		2021		2022		Відхилення, т	
	тон	%	тон	%	тон	%	2021/ 2020	2022/ 2021
Обсяг виготовленої продукції	1879,08	100	3490,18	100	4493,70	100	1611,10	1003,52
Пелети в мішках по 15 кг	692,58	36,86	871,68	24,98	1887,20	42,00	179,10	1015,52
Пелети в мішках біг-бегах (1т)	1186,50	63,14	2618,50	75,02	2606,50	58,00	1432,00	-12,00
Обсяг реалізованої продукції	1832,88	100	3470,49	100	4308,77	100	1637,61	838,28
Пелети в мішках по 15 кг	651,38	35,54	880,19	25,36	1802,27	41,83	228,81	922,08
Пелети в мішках біг-бегах (1т)	1181,50	64,46	2590,30	74,64	2506,50	58,17	1408,80	-83,80
Залишок готової продукції на кінець	46,21	100	60,90	100	217,63	100	14,70	156,73
Пелети в мішках по 15 кг	41,21	89,18	32,70	53,69	117,63	54,05	-8,51	84,93
Пелети в мішках біг-бегах (1т)	5,00	10,82	28,20	46,31	100,00	45,95	23,20	71,80

Джерело: побудовано за даними підприємства.

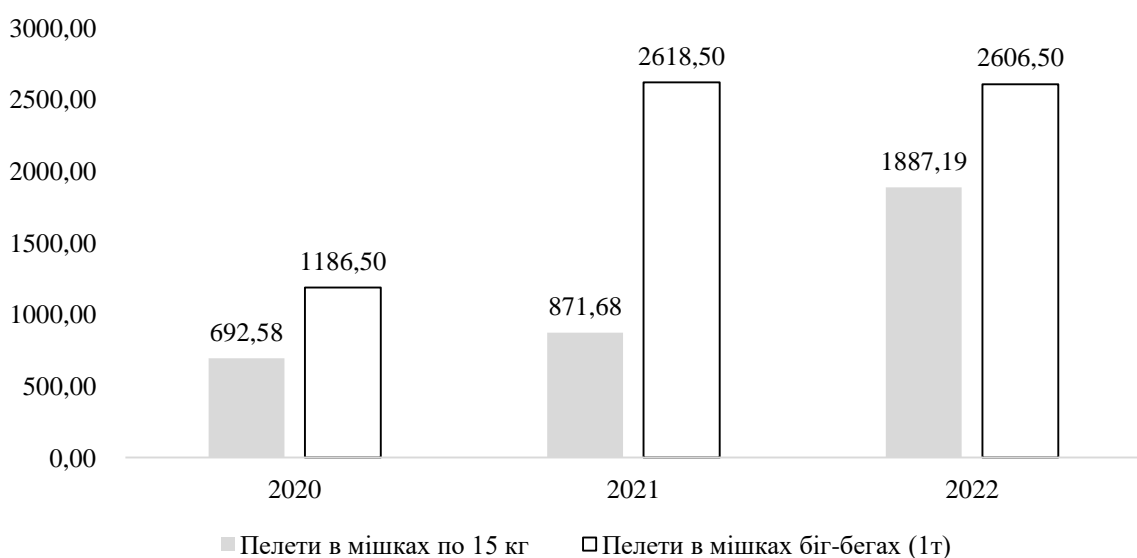

Рисунок 2.11 Обсяги виробництва пелетів на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» протягом 2020-2022 років, тон

Джерело: побудовано автором.

Обсяги виробництва пелетів перевищують обсяги їх реалізації (рисунок 2.13), так як товариство завжди має залишки готової продукції на кінець періоду.

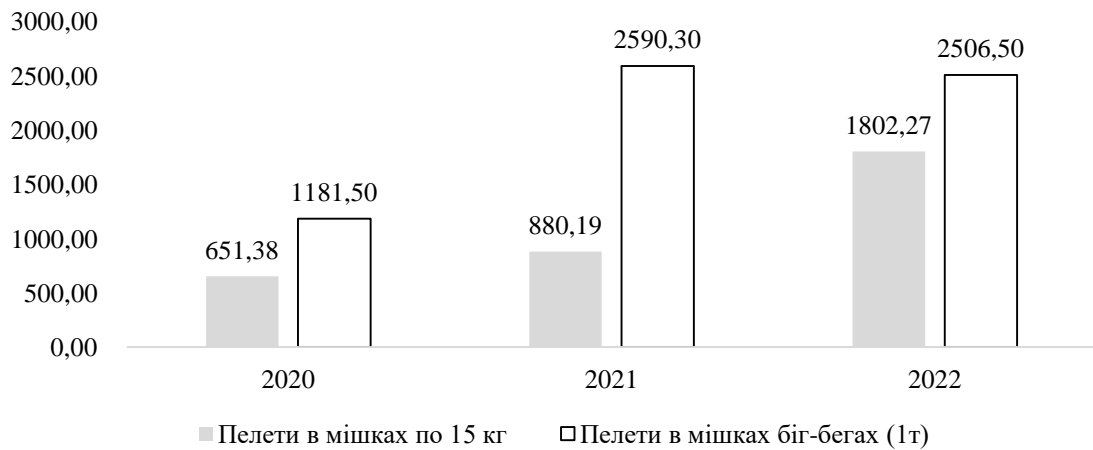

Рисунок 2.12 Обсяги реалізації пелетів на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» протягом 2020-2022 років, тон

Джерело: побудовано автором.

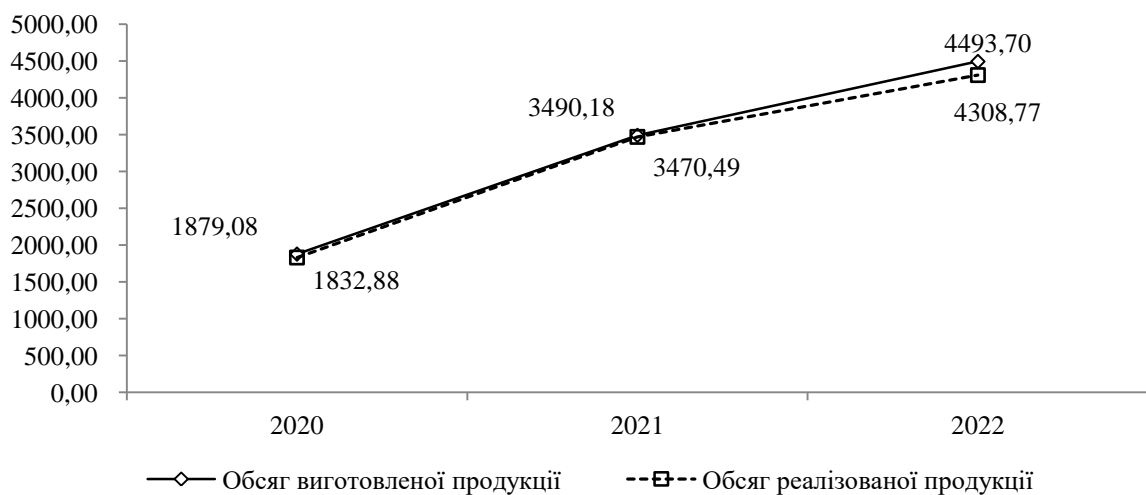

Рисунок 2.13 Обсяги виробництва і реалізації пелетів на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» протягом 2020-2022 років, тон

Джерело: побудовано автором.

Відповідно із збільшенням обсягів виробництва і реалізації продукції на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» збільшилася і їх собівартість (таблиця 2.16, рисунок 2.14). Так, собівартість виготовленої продукції у 2023 році збільшилася на 7297,04 тис.грн, що у 3 рази перевищує цей показник 2020 року (6371,95 тис.грн), за рахунок: збільшення собівартості виробництва пелетів у мішках по 15 кг на 3962,33 тис.грн. та пелетів у біг-бегах на 3334,71 тис.грн. (рисунок 2.15).

Таблиця 2.16. – Собівартість виготовленої і реалізованої продукції на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» за 2020-2022 роки

Показник	2020		2021		2022		Відхилення, тис.грн	
	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%	2021/ 2020	2022/ 2021
Собівартість виготовленої продукції	6371,95	100	14089,98	100	21387,02	100	7718,02	7297,04
Пелети в мішках по 15 кг	2501,58	39,26	3595,81	25,52	7558,14	35,34	1094,24	3962,33
Пелети в мішках біг-бегах (1т)	3870,38	60,74	10494,17	74,48	13828,87	64,66	6623,79	3334,71
Собівартість реалізованої продукції	5347,40	100	10800,10	100	16241,00	100	5452,70	5440,90
Пелети в мішках по 15 кг	2254,23	42,16	3581,60	33,16	6689,77	41,19	1327,37	3108,17
Пелети в мішках біг-бегах (1т)	3093,17	57,84	7218,50	66,84	9551,23	58,81	4125,33	2332,73
Виробнича собівартість 1-ці (грн/т)	6873,98	100	8132,85	100	9310,49	100	1258,87	1177,64
Пелети в мішках по 15 кг	3611,97	52,55	4125,15	50,72	4004,96	43,02	513,18	-120,19
Пелети в мішках біг-бегах (1т)	3262,01	47,45	4007,70	49,28	5305,53	56,98	745,69	1297,83

Джерело: побудовано за даними підприємства.

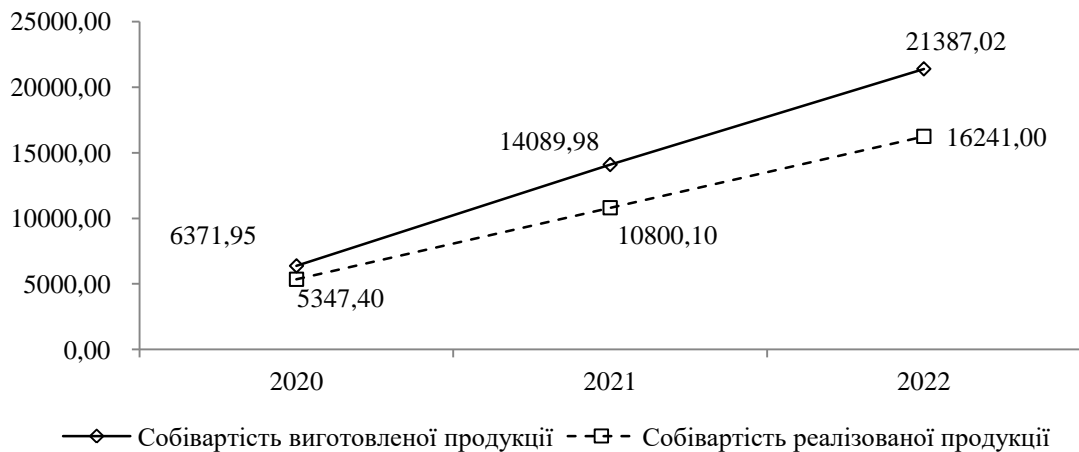

Рисунок 2.14 Собівартість пелетів на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» протягом 2020-2022 років, тис.грн.

Джерело: побудовано автором.

У структурі собівартості виготовленої продукції 25-39% складає собівартість виробництва пелетів у мішках по 15 кг (збільшилася у 2022 році), 74-64% - собівартість виробництва пелетів у мішках біг-бегах (зменшилася у 2022 році).

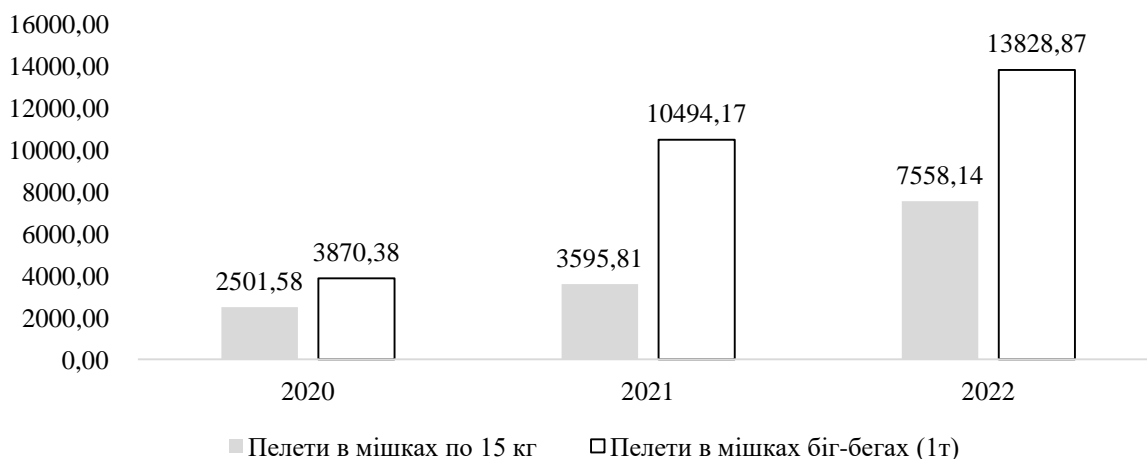

Рисунок 2.15 Собівартість виготовленої продукції на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» протягом 2020-2022 років, тис.грн.

Джерело: побудовано автором.

Собівартість реалізованої продукції у 2023 році збільшилася на 5440,9 тис.грн. за рахунок: збільшення собівартості реалізації пелетів у мішках по 15 кг на 3108,17 тис.грн. та пелетів у біг-бегах на 2332,73 тис.грн. (рисунок 2.16). У структурі собівартості реалізованої продукції 33-42% складає собівартість пелетів у мішках по 15 кг, 57-66% - собівартість пелетів у мішках біг-бегах.

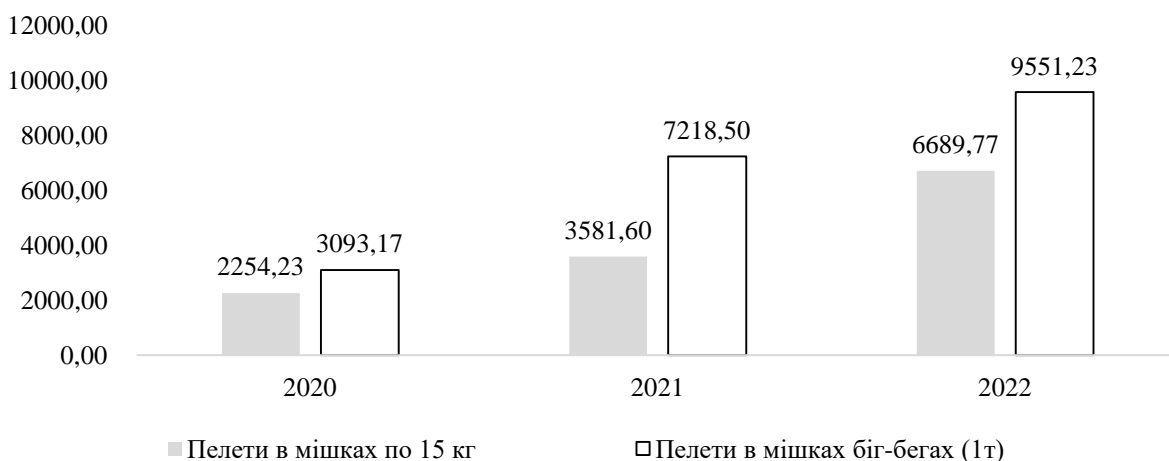

Рисунок 2.16 Собівартість реалізованої продукції на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» протягом 2020-2022 років, тис.грн.

Джерело: побудовано автором.

У 2022 році на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» собівартість виробництва 1 тонни пелетів в мішках по 15 кг зменшилася на 120,19 грн. (з 4125,15 грн/т до

400496 грн/т), тоді як пелетів у мішках біг-бегах збільшилася на 1297,83 грн. (з 4007,7 грн/т до 5305,53 грн/т). В складі виробничої собівартості пелетів на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» наявні лише матеріальні та інші (загальновиробничі) витрати, які збільшувалися протягом 2020-2022 років (таблиця 2.17).

Таблиця 2.17. – Склад виробничої собівартості пелетів на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» за 2020-2022 роки

Показник	2020		2021		2022		Відхилення, тис.грн.	
	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%	2021/ 2020	2022/ 2021
Собівартість виготовленої продукції, в т.ч.	6371,95	100	14089,98	100	21387,02	100	7718,02	7297,04
Матеріальні витрати	1924,76	30,21	6072,73	43,10	9612,55	44,95	4147,97	3539,82
Інші витрати	4447,19	69,79	8017,25	56,90	11774,47	55,05	3570,06	3757,22

Джерело: побудовано за даними підприємства.

Так, матеріальні витрати зросли у 2022 році до 9612,15 тис.грн (збільшилися на 3539,82 тис.грн.), загальновиробничі витрати зросли до 11774,47 тис.грн. (збільшилися на 3757,22 тис.грн.). При цьому, у структурі виробничих витрат (рисунок 2.17) основну частину займають інші витрати, частка яких зменшується (2020рік-69,79%, 2021рік – 56,9%, 2022рік – 55,05). До складу інших витрат входять трудові витрати з відрахуваннями, амортизаційні витрати та загальновиробничі витрати).

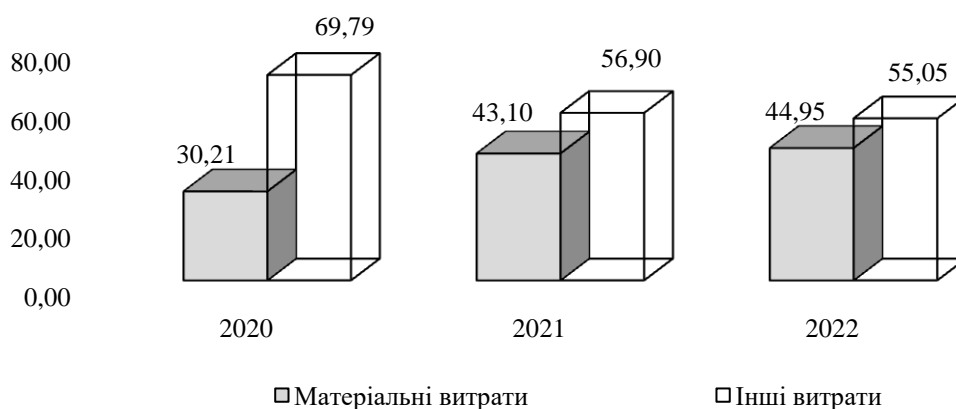

Рисунок 2.17 Структура виробничої собівартості пелетів на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» протягом 2020-2022 років,%

Джерело: побудовано автором.

Матеріальні витрати займають менше 50%, а їх частка збільшується (2020 рік – 30,21%, 2021 рік – 43,1%, 2022 рік – 44,95%).

Зміни у обсягах виробництва і реалізації пелетів на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» призвели і до зміни фінансових результатів від реалізації пелетів, а саме валового прибутку та показника рентабельності (таблиця 2.18).

Таблиця 2.18. – Валовий прибуток від реалізації пелетів на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» за 2020-2022 роки

Показник	2020		2021		2022		Відхилення, тис.грн.	
	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%	2021/ 2020	2022/ 2021
Дохід від реалізації продукції	4887,62	100	9435,68	100	20220,35	100	4548,06	10784,67
Пелети в мішках по 15 кг	2106,41	43,10	2515,69	26,66	8715,35	43,10	409,29	6199,66
Пелети в мішках біг-бегах (1т)	2781,22	56,90	6919,99	73,34	11505,00	56,90	4138,77	4585,01
Собівартість реалізованої продукції	5347,40	100	10800,10	100	16241,00	100	5452,70	3108,17
Пелети в мішках по 15 кг	2254,23	42,16	3581,60	33,16	6689,77	41,19	1327,37	2332,73
Пелети в мішках біг-бегах (1т)	3093,17	57,84	7218,50	66,84	9551,23	58,81	4125,33	2332,73
Валовий прибуток	-459,78	100	-1364,42	100	3979,35	100	-904,64	3091,49
Пелети в мішках по 15 кг	-147,83	32,15	-1065,91	78,12	2025,58	50,90	-918,09	2252,28
Пелети в мішках біг-бегах (1т)	-311,95	67,85	-298,51	21,88	1953,78	49,10	13,45	2252,28
Рентабельність продукції, %	-	-9,41	-	-14,46	-	19,68	-5,05	34,14
Пелети в мішках по 15 кг	-	-7,02	-	-42,37	-	23,24	-35,35	65,61
Пелети в мішках біг-бегах (1т)	-	-11,22	-	-4,31	-	16,98	6,90	21,30

Джерело: побудовано за даними підприємства.

Дохід від реалізації пелетів на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» постійно збільшується і у 2022 році збільшився майже в п'ять разів – з 4887,62 тис.грн. у 2020 році до 20220,35 тис.грн у 2022 році (рисунок 2.18).

Порівняно з 2021 роком в цілому, дохід від реалізації збільшився на 10784,67 тис.грн., зокрема за рахунок збільшення доходу від реалізації пелетів у мішках по 15 кг на 6199,66 тис.грн. та доходу від реалізації пелетів у мішках біг-бегах на 4585,01 тис.грн. У структурі доходу від реалізації 56-73% займає дохід від реалізації пелетів у біг-бегах (частка зменшилася у 2022 році) та 26-43% дохід від реалізації пелетів у мішках по 15 кг (частка збільшилася у 2022 році).

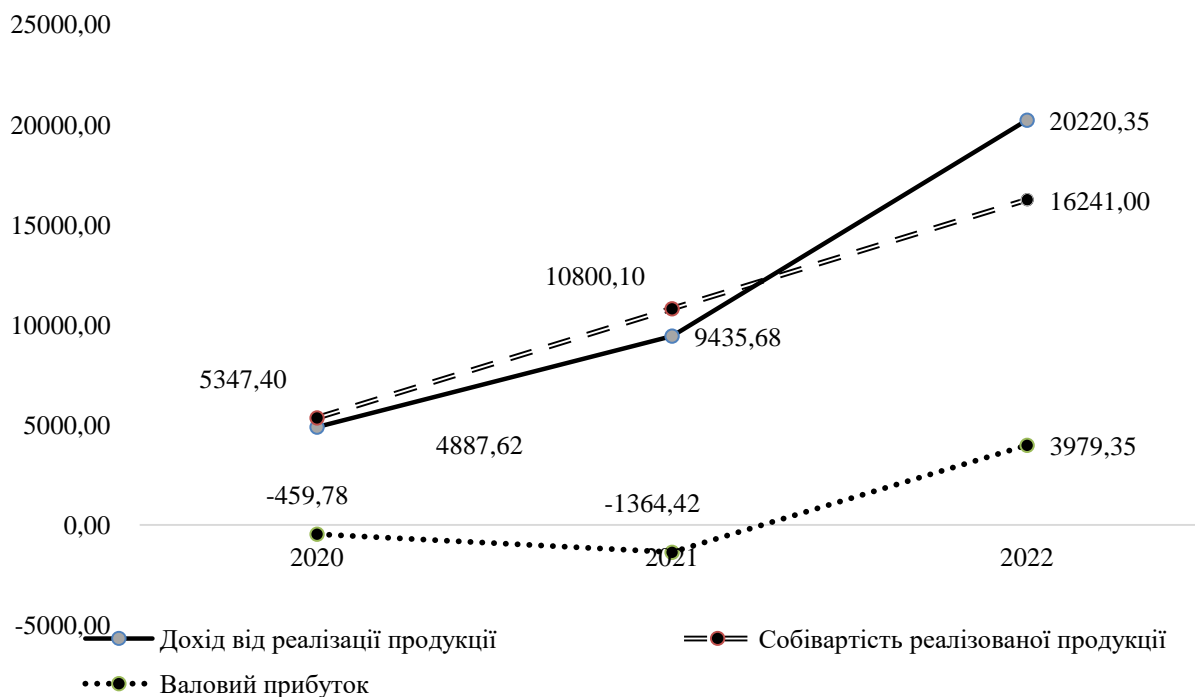

Рисунок 2.18 Формування валового прибутку від реалізації пелетів на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» протягом 2020-2022 років, тис.грн.

Джерело: побудовано автором.

Вперше за три роки у 2022 році ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» від реалізації пелетів отримало валовий прибуток у сумі 3979,5 тис.грн., що на 3091,49 тис.грн. більше ніж у 2021 році (рисунок 2.19).

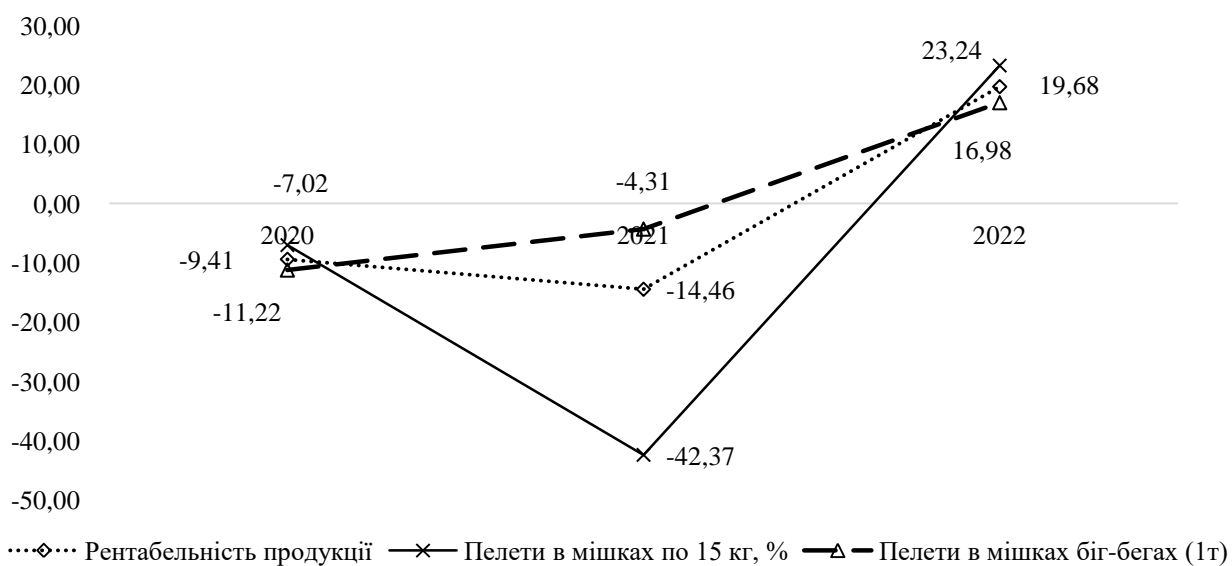

Рисунок 2.19 Рентабельність пелетів на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» протягом 2020-2022 років, %

Джерело: побудовано автором.

В цілому у 2020-2021 роках ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» отримувало збиток від реалізації пелетів: 2020 рік в сумі 459,78 тис.грн., 2021 рік в сумі 1364,42 тис.грн. На початок 2023 року у структурі валового прибутку 50,9% займає дохід від реалізації пелетів у мішках по 15 кг (частка зменшилася у 2022 році) та 49,1% дохід від реалізації пелетів у біг-бегах (частка збільшилася у 2022 році).

Показник рентабельності продукції також суттєво покращився у 2022 році (таблиця 2.18, рисунок 2.19). Протягом 2020-2021 років рентабельність продукції мала від'ємне значення і збільшувалася: 2020 рік - 9,41%, 2021 рік 14,46%. У 2022 році в цілому рентабельність пелетів становить 19,68%, що на 34,14% більше ніж у 2021 році. Найбільш рентабельними є пелети у мішках по 15 кг (23,24%), а рентабельність пелетів у біг-бегах становить 16,98%.

Отже, у 2022 році показники щодо виробництва і реалізації готової продукції на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» значно покращилися, а виробництво пелетів стало рентабельним.

Висновки до розділу 2

1. У деревообробній галузі протягом 2020-2021 років основну частку в обсягах реалізації займає КВЕД 16 «Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння» (46–51%) та КВЕД 16.29 «Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння» (6,76-7,82%). Обсяги реалізації збільшилися за усіма видами діяльності окрім виробництва паперу та паперових виробів, поліграфічної діяльності, тиражування записаної інформації).

2. Об'єктом дослідження є підприємство деревообробної галузі ТОВ «Хіт Вуд Продакшн», яке виробляє паливні гранули з деревини сосни. Продукція товариства реалізується в Україні і за кордон. Співпраця з іноземними

партнерами дозволяє ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» здійснювати постійне виробництво та нарощувати прибутки. Протягом 2022 року валюта балансу, доходи та витрати ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» суттєво збільшилися і вперше за три роки товариство отримало прибуток.

3. У доходах ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» 95-99% займає чистий дохід від реалізації, частка якого в 2022 році зменшилася. В складі витрат 72-90% займає собівартість реалізації, частка якої в 2022 році зменшилася. Рентабельність пелетної продукції протягом 2020-2021 років була від'ємного значення (збитковою - 43,99% та 22,25%) і лише в 2022 році становить 8,89% (збільшилася на 31,15%) але є низькою. За показниками фінансового стану протягом 2020-2022 років на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» спостерігається кризовий фінансовий стан і у 2022 році він погіршився.

4. Оборотні активи ТОВ є меншими за частку по малих підприємствах галузі (у 2022 році на 16,12%). В цілому, на початок 2023 року спостерігається зменшення структури необоротних активів та збільшення оборотних. На «Хіт Вуд Продакшн» збільшується частка власного капіталу та зменшується частка поточних зобов'язань, тоді як на малих підприємствах галузі - збільшується частка довгострокових зобов'язань та зменшується частка капіталу і поточних зобов'язань.

5. На ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» бухгалтерський облік ведеться автоматизовано за спрощеною системою згідно Н(П)СБО і товариство перебуває на загальній системі оподаткування. Функції головного бухгалтера виконує аутсорсингова фірма. Організація обліку готової продукції на підприємствах деревообробної галузі розкрита у Наказі про облікову політику. При обліку руху готової продукції складають типові первинні документи, які є основою при визнанні доходів і витрат від операцій з готовою продукцією. На підприємствах деревообробної галузі готову продукцію обліковуються по рахунку 26 «Готова продукція».

6. Аналіз готової продукції на підприємствах деревообробної галузі включає аналіз обсягів виробництва і реалізації продукції, собівартості

продукції та фінансових результатів від її реалізації. Обсяги виробництва продукції на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» перевищують обсяги їх реалізації, так як товариство завжди має залишки готової продукції на кінець періоду. Найбільшу частку в обсягах реалізації займають пелети у біг-бегах: 58–75%. Протягом 2022 року збільшилися обсяги виробництва у мішках по 15 кг і їх частка складає 25-39%. Матеріальні витрати займають менше 50% у складі виробничої собівартості. Вперше за три роки у 2022 році ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» від реалізації пелетів отримало валовий прибуток у сумі 3979,5 тис.грн., що на 3091,49 тис.грн. більше ніж у 2021 році.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ДЕРЕВООБРОБНОЇ ГАЛУЗІ

Організація обліку виробничого процесу на підприємствах деревообробної галузі залежить від певних умов і характеру технологічного процесу та самої організації виробництва. При цьому, виробничий процес за КВЕД 16.29 «Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння» [46] характеризується і сезонністю реалізації продукції.

Так, на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» реалізація пелетів відбувається в основному в осінньо-зимовий період, коли починається опалювальний сезон, і відповідно, практично вся продукція виготовляється саме в цей період. Це впливає на навантаження виробничого процесу та таких облікових робіт як: формування собівартості продукції, документування обліку випуску пелетів та подальшої їх реалізації.

Зокрема, значні обсяги замовлень у осінньо-зимовий період не завжди може забезпечити виробничий процес, а також реалізація продукції як в Україні так і за кордон, потребує відповідного документального забезпечення, що вимагає певних витрат часу (протокол випробувань, супровідні документи на експорт).

На ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» мало уваги приділяється методам планування і аналізу обсягів виробництва й реалізації пелетів та собівартості продукції.

Тому, для удосконалення обліку процесу виробництва і калькулювання собівартості пелетів пропонуємо на підприємствах деревообробної галузі здійснювати управління готовою продукцією, витратами і собівартістю, а саме використовувати елементи поточного планування.

З результатів дослідження облікового процесу на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» встановлено, що на товаристві не складають виробничі плани випуску пелетів та плани виробничої собівартості пелетів.

Тому, пропонуємо на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» бухгалтеру спільно з завідувачем виробництва та менеджером зі збуту формувати оптимальну виробничу програму, яка сприятиме ефективному управлінню обсягами виробництва і реалізації пелетів, собівартістю пелетів та встановленню оптимальних цін на продукцію.

Нами запропоновано для ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» формувати виробничу програму у формі виробничого плану випуску пелетів та плану виробничої собівартості пелетів (рисунок 3.1).

Планування обсягів виробництва пелетів залежить від запланованих обсягів їх реалізації. Нами для визначення планової потреби обсягу виробництва пелетів використовувалися дані про обсяги реалізації пелетів за 9 місяців 2023 року.

Враховуючи сезонність реалізації продукції ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» періодом для планування обрано саме травень-жовтень поточного року – виробництво продукції починати з травня і ближче до осені збільшувати обсяги виробництва, адже реалізація продукції починається з серпня і вже з початком осені ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» має значну кількість замовлень, і не завжди може забезпечити їх виконання.

Процес фасування пелетів також відбувається відразу після їх виробництва – у мішки біг-беги та мішки по 15 кг. Разом з тим, складські приміщення ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» дозволяють зберігати готову продукцію.

При цьому, слід визначати:

- виробничу потребу у готовій продукції, яка залежить від запланованих обсягів реалізації продукції;
- залишки продукції на кінець періоду;
- обсяг виробництва продукції.

Назва підприємства ТОВ «Хіт Вуд Продакшн»

Вид продукції пелети

Одиниця виміру тонна

Виробничий план випуску продукції на 2024 рік

№ з/п	Вид продукції	Виробнича потреба	Залишок на початок	Обсяг виробництва	Залишок на кінець
Травень					
1.	Пелети в мішках по 15 кг	213,73	-	213,73	21,37
	Пелети в мішках біг-бегах (1т)	283,31	-	283,31	28,33
	Разом	497,04	-	497,04	49,7
Червень					
2.	Пелети в мішках по 15 кг	320,59	21,3	331,34	32,05
	Пелети в мішках біг-бегах (1т)	424,97	28,33	439,13	42,49
	Разом	745,56	49,63	770,47	74,54
Липень					
3.	Пелети в мішках по 15 кг	427,46	32,05	438,16	42,75
	Пелети в мішках біг-бегах (1т)	566,64	42,49	580,81	56,66
	Разом	994,1	74,54	1018,97	99,41
Серпень					
4.	Пелети в мішках по 15 кг	427,46	42,75	427,46	42,75
	Пелети в мішках біг-бегах (1т)	566,64	56,66	566,64	56,66
	Разом	994,1	99,41	994,1	99,41
Вересень					
5.	Пелети в мішках по 15 кг	320,59	42,75	309,9	32,05
	Пелети в мішках біг-бегах (1т)	424,97	56,66	410,81	42,49
	Разом	745,56	99,41	720,71	74,54
Жовтень					
6.	Пелети в мішках по 15 кг	427,46	32,05	438,16	42,75
	Пелети в мішках біг-бегах (1т)	566,64	42,49	580,81	56,66
	Разом	994,1	74,54	1018,97	99,41
7.	Разом за період	4970,5	X	5020,26	X
	Пелети в мішках по 15 кг	2137,32	X	2158,75	X
	Пелети в мішках біг-бегах (1т)	2833,18	X	2861,51	X

Склав: _____
(ППП, підпис)

Перевірів: _____
(ППП, підпис)

Дата складання «21» січня 2024р.

Рисунок 3.1 Запропонована форма виробничого плану випуску пелелів для ТОВ «Хіт Вуд Продакшн»

Джерело: розробка автора.

Нами для ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» запропоновано визначати залишки продукції на кінець періоду (10% виробничої потреби періоду), які дозволять завжди мати мінімальний запас пелетів, необхідних для реалізації. Відповідно, обсяг виробництва пелетів не завжди збігається з їх виробничою потребою, так є перехідні залишки продукції.

На основі плану виробництва продукції та калькуляції продукції пропонуємо ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» складати план собівартості виготовленої продукції та її фасування у мішки (рисунок 3.2).

Планування обсягів виробництва продукції дозволить ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» здійснювати періодичне придбання сировини для виробництва пелетів (тріски паливної соснової) в міру її необхідності та за більш низькими цінами, так як лісосировина у весняно-літній період значно дешевша у порівнянні з початком опалювального сезону. Зменшення собівартості продукції дозволить отримувати більший валовий прибуток від її реалізації.

У плані собівартості виробництва пелетів слід відображати обсяг виробництва (згідно плану виробництва) та собівартість виготовленої продукції, яка формується у обліку по рахунку 23 «Виробництво». Для формування цінової політики доречно у запропонованому плані собівартості продукції визначати і собівартість одиниці – 1 тонни пелетів у мішках по 15 кг та мішках біг-бегах.

Аналогічно до плану собівартості пелетів слід складати і план собівартості фасування пелетів у мішки.

Для формування планових матеріальних витрат, які є основою пелетів рекомендуємо на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» застосовувати нормування матеріальних витрат на виробництво.

Так, на товаристві для формування собівартості застосовують нормативний і позамовний методи у поєднанні, але по підприємству не затверджені норми списання матеріальних витрат (тріски соснової, тирси, інших напівфабрикатів). Це дозволить здійснювати контроль за дотриманням

норм списання матеріалів, оперативно виявляти відхилення від діючих норм, а також підвищить аналітичність облікової інформації.

Назва підприємства ТОВ «Хіт Вуд Продакшн»

Вид продукції пелети

Одиниця виміру тонна

План собівартості виготовленої продукції на 2024 рік

№ з/п	Вид продукції	Обсяг виробництва, тон	Витрати на виробництво, грн	Собівартість 1-ці, грн/т
Травень				
1.	Пелети в мішках по 15 кг	213,73	1862699,70	8715,2
	Пелети в мішках біг-бегах (1т)	283,31	2666012,26	9410,23
	Разом	497,04	4528711,96	X
Червень				
2.	Пелети в мішках по 15 кг	331,34	2858917,49	8628,35
	Пелети в мішках біг-бегах (1т)	439,13	4164098,53	9482,61
	Разом	770,47	7023016,02	X
Липень				
3.	Пелети в мішках по 15 кг	438,16	3834346,92	8751,02
	Пелети в мішках біг-бегах (1т)	580,81	5570240,88	9590,47
	Разом	1018,97	9404587,80	X
Серпень				
4.	Пелети в мішках по 15 кг	427,46	3744382,891	8759,61
	Пелети в мішках біг-бегах (1т)	566,64	5451144,797	9620,12
	Разом	994,1	9195527,687	X
Вересень				
5.	Пелети в мішках по 15 кг	309,9	2724188,346	8790,54
	Пелети в мішках біг-бегах (1т)	410,81	3959312,834	9637,82
	Разом	720,71	6683501,18	X
Жовтень				
6.	Пелети в мішках по 15 кг	438,16	3864628,161	8820,13
	Пелети в мішках біг-бегах (1т)	580,81	5637957,519	9707,06
	Разом	1018,97	9502585,679	X
7.	Разом за період	5020,26	46337930,33	X
	Пелети в мішках по 15 кг	2158,75	18889163,51	X
	Пелети в мішках біг-бегах (1т)	2861,51	27448766,82	X

Склад: _____

(ППП, підпис)

Перевірів: _____

(ППП, підпис)

Дата складання «29» січня 2024р.

Рисунок 3.2 Запропонована форма плану виробничої собівартості пелетів для
ТОВ «Хіт Вуд Продакшн»

Джерело: розробка автора.

Разом з тим, ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» протягом 2020-2021 років отримувало збитки і лише у 2022 році отримало прибуток. Тому, ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» слід періодично здійснювати аналіз собівартості продукції. Так як, асортимент продукції на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» незначний, то у бухгалтерії товариства необхідно щокварталу проводити аналіз:

- обсягів виробництва і реалізації продукції та їх відповідності плану випуску продукції;

- собівартості виготовленої і реалізованої продукції, виробничої собівартості;

- фінансового результату від реалізації продукції (в розрізі пелетів у мішках по 15 кг і у мішках біг-бегах);

- рентабельності продукції.

Для проведення аналітичної роботи на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» слід використовувати можливості програми Microsoft Excel.

При дослідженні стану обліку готової продукції на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн», встановлено, що діючий Наказ про облікову політику не містить таких елементів облікової політики як, склад виробничої собівартості (статті витрат), склад загальновиробничих витрат і їх поділ на змінні і постійні.

Тому, для удосконалення обліку готової продукції на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» пропонуємо в Наказі про облікову політику наводити склад виробничих витрат і загальновиробничих витрат та статті калькуляції (табл. 3.3). Також, запропоновані статті калькуляції слід відображати і в калькуляції готової продукції ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» (рисунок 2.9-2.10).

Крім того, для удосконалення організації обліку за наявності і станом готової продукції рекомендуємо на підприємствах деревообробної галузі переглянути періоди проведення інвентаризації продукції – не проводити її лише перед складанням звітності (в кінці року).

Інвентаризацію готової продукції пропонуємо проводити в такі періоди:

- щокварталу – для відповідності даних обліку фактичним даним наявності продукції на складі та відповідності залишків готової продукції виробничому плану випуску продукції (рисунок 3.1);

- перед складанням річної звітності (листопад-грудень).

Таблиця 3.1 – Розкриття інформації про готову продукцію в обліковій політиці
ТОВ «Хіт Вуд Продакшн»

Елемент облікової політики	Розкриття елементу	Статті витрат і калькуляції
Склад виробничої собівартості	Прямі виробничі витрати Матеріальні витрати	Змінні і постійні. Спалювання власних напівфабрикатів (пелети дерев'яні в тоннах, пелети дерев'яні в мішках) Прямі матеріальні витрати (покупна сировина): напівфабрикати, тріска паливна соснова, тирса соснова, інші матеріали: Витрати на електроенергію
	Загальновиробничі витрати	Змінні і постійні. Оренда Комунальні платежі Витрати на пакувальні матеріали для фасування Витрати на оплату праці апарату управління цехами Внески на соціальні заходи апарату управління цехами Витрати на обслуговування виробничого процесу (МШП та ін.) Витрати на ПММ Амортизація основних засобів загальновиробничого призначення Поточні ремонти обладнання Витрати на охорону праці, техніку безпеки Витрати на пожежну безпеку

Джерело: розробка автора.

На товаристві не складають графік проведення інвентаризації, так як вона проводилася один раз у рік. Якщо ж інвентаризацію проводити щокварталу, то доцільно скласти на початку року графік її проведення, в якому наводити: об'єкт інвентаризації, місце проведення, період проведення, відповідальний за проведення.

Висновки до розділу 3

1. Запропоновано для управління готовою продукцією на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» формувати оптимальну виробничу програму у формі виробничого плану випуску пелелів та плану виробничої собівартості пелетів, що дозволить здійснювати періодичне придбання сировини для виробництва пелетів в міру її необхідності.

2. Для формування планових матеріальних витрат, які є основою пелетів рекомендуємо на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» здійснювати нормування матеріальних витрат на виробництво із відповідним затвердженням норм списання сировини і матеріалів у внутрішніх документах товариства. Запропоновано періодично (щокварталу) здійснювати аналіз обсягів виробництва і реалізації продукції, виробничої собівартості; фінансового результату від реалізації продукції (в розрізі пелетів у мішках по 15 кг і у мішках біг-бегах).

3. Для удосконалення організації обліку готової продукції на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» пропонуємо в обліковій політиці передбачити склад виробничих витрат та статті калькуляції. Для удосконалення організації обліку за наявністю і станом готової продукції рекомендуємо на підприємствах деревообробної галузі в обліковій політиці визначити часові періоди проведення інвентаризації готової продукції.

ВИСНОВКИ

1. Готова продукція є результатом виробничого процесу. Поняття готової продукції визначене на законодавчому рівні НП(С)БО 9 «Запаси», однак науковці по різному підходять до визначення цього поняття і, значна частина науковців відносить до готової продукції й напівфабрикати, роботи, послуги. У всіх підходах до визначення досліджуваного поняття присутні такі основні вимоги до готової продукції як: актив, запаси об'єкт реалізації виріб, напівфабрикат, робота, послуга, повністю закінчена обробкою, укомплектована, відповідає стандартам, здана на склад або ж прийнята замовником має вартісну оцінку. Ми вважаємо, що готова продукція це закінчений результат виробництва, який відповідає встановленим вимогам і призначений для продажу, використання чи переробки. В основному на законодавчому рівні і у науковому колі підходи до класифікації готової продукції практично однакові. Класифікація готової продукції базується на таких ознаках: за формою, ступенем готовності, технологічною і конструкторською складністю, за економічним призначенням, за складом та призначенням.

2. За результатами бібліометричного аналізу наукових проблем організації обліку і аналізу готової продукції встановлено, що до основних проблем в організації обліку готової продукції відносять галузеві особливості і їх вплив на організацію обліку, синтетичний і аналітичний облік готової продукції, документальний облік, облікову політику і методику обліку в цілому. Переважно у наукових працях досліджують проблемні аспекти організації обліку і контролю готової продукції, і рідше методики її аналізу. Досліджують і суто готову продукцію, і її як вид запасів. Методичні і організаційні аспекти аналізу готової продукції за певними галузями економіки є предметом дослідження дисертаційних праць.

3. Основні аспекти організації обліку і контролю готової продукції в Україні визначені системою нормативно-правових актів. Правовими актами по

обліку готової продукції є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», НП(С)БО 9 «Запаси», НП(С)БО 16 «Витрати», НП(С)БО 15 «Дохід» та інші. НП(С)БО 9 «Запаси» визначає поняття, вартість і методи, які використовують при списанні готової продукції. Порядок визначення собівартості готової продукції визначає НП(С)БО 16 «Витрати» та Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості.

4. За результатами аналізу, у деревообробній галузі протягом 2020-2021 років обсяги реалізації збільшилися за усіма видами діяльності окрім виробництва паперу та паперових виробів, поліграфічної діяльності, тиражування записаної інформації). Деревообробна галузь займає 5,38-5,46% у структурі переробної промисловості, і її частка у 2021 році зросла на 0,1%. У структурі обсягів реалізації досліджуваної галузі Волинська область займає 7-9% і щороку протягом 2019-2021 років їх частка збільшується. Протягом 2022 року фінансові результати підприємств деревообробної галузі суттєво зменшилися (більш як у п'ять разів). Протягом 2020-2022 років суб'єкти господарювання за КВЕД 16-18 «Виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність» отримують прибуток, величина якого зменшилася в 2022 році, що пов'язане з військовими діями в Україні. Частка підприємств за КВЕД 16–18, які одержали прибуток на 2-3% перевищує їх частку в цілому по переробній промисловості.

5. Встановлено, що показники балансу ТОВ «Хіт Вуд Продакшн», яке виробляє паливні гранули з деревини сосни, протягом 2020-2022 років збільшилися за рахунок збільшення оборотних активів, власного капіталу і поточних зобов'язань. У балансі малих підприємств за КВЕД 16.29 «Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння» в активі найбільше займають оборотні активи -63-75%, тоді як на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» переважають необоротні активи 40-78%, частка яких по ТОВ перевищує на 16,18% цей

показник по галузі. В пасиві балансу малих підприємств за КВЕД 16.29 та ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» найбільше займають поточні зобов'язання (60-80%), частка яких у 2022 році по галузі є меншою за їх частку ТОВ.

6. На підприємствах деревообробної галузі бухгалтерський облік може вестися за загальною або спрощеною системою обліку, що залежить від обсягів діяльності та облікових робіт. В обліковій практиці застосовують автоматизовані програми обліку, звітності і оподаткування. Особливості обліку готової продукції на підприємствах деревообробної галузі наводяться у Наказі про облікову політику: одиниця обліку запасів, метод оцінки при вибутті запасів, методи калькулювання виробничої собівартості продукції, бази розподілу загальновиробничих витрат. Основними первинними документами по руху готової продукції є документи по виробництву і реалізації готової продукції: накладна, товарно-транспортна накладна, податкова накладна, платіжне доручення. Матеріальні витрати списуються згідно встановлених норм і на кожне виробниче замовлення складається калькуляція. Важливе місце в обліку готової продукції досліджуваних підприємств належить інвентаризації готової продукції (планової, позапланової, річної).

7. Результати аналізу готової продукції ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» свідчать про постійне збільшення обсягів виробництва і реалізації продукції. У структурі обсягів виробництва і реалізації пелетів найбільшу частку займають пелети у біг-бегах (58–75%), а, їх частка зменшується з роками, так як нарощуються обсяги виробництва продукції у мішках по 15 кг. В складі виробничої собівартості пелетів на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» наявні лише матеріальні та інші (загальновиробничі) витрати. У структурі виробничих витрат основну частину займають інші витрати (55-69%). Дохід від реалізації пелетів на ТОВ «Хіт Вуд Продакшн» у 2022 році збільшився майже в п'ять разів. У 2022 році виробництво пелетів стало ще більш рентабельним - рентабельність пелетів становить 19,68%, що на 34,14% більше ніж у 2021 році.

8. Для удосконалення обліку процесу виробництва і калькулювання собівартості пелетів рекомендуємо на підприємствах деревообробної галузі

здійснювати управління готовою продукцією, витратами і собівартістю, а саме використовувати елементи поточного планування. Автором запропоновано для підприємств деревообробної галузі форму виробничого плану випуску пелелів та плану виробничої собівартості пелетів, яка сприятиме ефективному управлінню обсягами виробництва і реалізації пелетів, собівартістю пелетів та встановленню оптимальних цін на продукцію.

9. Для належного контролю за дотриманням норм списання матеріалів, рекомендуємо для підприємств деревообробної галузі здійснювати нормування матеріальних витрат на виробництво із відповідним затвердженням норм списання сировини і матеріалів у внутрішніх документах підприємства. Для контролю за ціною, собівартістю і фінансовим результатом від реалізації продукції пропонуємо періодично (щокварталу) здійснювати аналіз обсягів виробництва і реалізації продукції та їх відповідності плану випуску продукції; собівартості виготовленої і реалізованої продукції, виробничої собівартості; фінансового результату від реалізації продукції, рентабельності продукції.

10. Для вдосконалення облікової політики в частині обліку і контролю готової продукції пропонуємо в Наказі про облікову політику наводити склад виробничих витрат і загальновиробничих витрат та статті калькуляції. Запропоновані нами статті калькуляції слід відображати і в калькуляції готової продукції досліджуваних підприємств. Рекомендовано для підприємств деревообробної галузі переглянути періоди проведення інвентаризації продукції (не проводити її лише перед складанням звітності в кінці року), а саме інвентаризацію готової продукції пропонуємо проводити щокварталу та перед складанням річної звітності (листопад-грудень) із складанням відповідного плану–графіку на її проведення.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Писаренко Т.М. Характеристика діючої методики організації обліку готової продукції. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. 2015. Випуск 12 (45). Ч. 1. С.231-239.
2. Семенюта А.В. Готова продукція та її реалізація як обліково-аналітичні категорії. *Науковий погляд в майбутнє*. 2017. Випуск 5. Том 5. С. 11-15.
3. Запаси: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 затв. Наказом МФУ від 20.10.1999р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення: 24.09.2023).
4. Мешко Н.П. Трансформація процесів управління реалізації готової продукції в умовах переходу до ринку: автореф. дис. канд. екон. наук : 08.02.03. Дніпропетровськ, 2000. 20 с.
5. Слюсарчук Л. Місце готової продукції в бухгалтерському обліку URL: <https://magazine.faaf.org.ua/misc-gotovoi-produkcii-v-buhgalterskomu-obliku.html> (дата звернення: 03.10.2023).
6. Куценко В. Проблеми обліку та реалізації готової продукції. 2015. URL: http://sophus.at.ua/publ/2015_04_29_lviv/sekcija_section_2_2015_04_29/91 (дата звернення: 05.10.2023).
7. Касич А., Шара В. Понятійний апарат терміну «готова продукція» як об'єкта бухгалтерського обліку. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2016. 11(188). С. 33-36.
8. Миронова Ю. Ю. Облік і аналіз витрат виробництва та калькулювання собівартості продукції на підприємствах машинобудування : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2011. 20 с.
9. Яровенко Т.С., Чернова А.І. Удосконалення методології бухгалтерського обліку готової продукції *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка»*. 2013. № 7 (2). С. 195–200.

10. Осадча Г.Г., Темчишна Ю.Л. Облік готової продукції та його науково-методичні аспекти на сучасному промисловому підприємстві. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Випуск 16. С. 894-898.
11. Гончарова Т.В. Облік готової продукції, робіт, послуг та їх реалізація. 2014. С. 143-145. URL: <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/.pdf> (дата звернення: 18.09.2023).
12. Вороніна В.Л., Черниш В.В. Особливості документального відображення руху готової продукції. *Кримський економічний вісник*. 2013. №2, Ч.1(03). С. 75-77.
13. Руба О. П. Проблеми обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління виробництвом продукції фармацевтичних підприємств. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2015. Вип. 3 (33). С. 297-307.
14. Баланюк І.Ф., Григорів О.О., Іванюк Т.Л. Організація обліку і контролю готової продукції підприємства. *Інноваційна економіка. Науково-виробничий журнал*. 2020. №1-2. С. 157-163.
15. Гринь В.П. Продукція рослинництва як об'єкт обліку витрат. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2021. №9. С. 55-60
16. Костиниш Н.С. Значення готової продукції та особливості організації її обліку на м'ясопереробних підприємствах. *Економіка та суспільство*. 2017. №11. С. 515-522.
17. Кадацька А.М. Готова продукція рослинництва як об'єкт обліку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. №21. С. 666-670.
18. Подолянчук О.А., Захарчук І.С. Готова продукція як об'єкт обліку сільськогосподарських підприємств. *Економіка, фінанси, право*. 2014. № 2. С. 18-22.
19. Гордополов В.Ю., Гоцуляк В.Д., Несходовський І.С. Особливості обліку лісових біологічних активів та лісопродукції. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2015. №4. С.76-87.

20. Пирець Н.М., Черненко Т.С. Методи визначення собівартості продукції підприємства будівельної галузі в системі управлінського обліку. *Економічний простір*. 2013. № 71. С.231-238.

21. Чукурна О.П. Стратегічні напрямки розвитку машинобудування в контексті економічних реформ в Україні. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2013. № 3 (8). С. 36-42.

22. Бутинець Ф.Ф., Виговська Н.Г., Івахненко С.В., Малюга Н.М., Чижевська Л.В., Бардаш С.В., Бутинець Т.А., Пархоменко В.М., Петрук О.М. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Житомир: Рута, 2009. 912 с.

23. Дерій В.А., Гуменна-Дерій М.В., Шара Є.Ю., Слесар Т.М. Готова продукція в системі управління матеріальними ресурсами і витратами підприємства: обліково-аналітична категорія, класифікація, оцінка та облік. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2023. № 2 (70). С. 141-153.

24. Матюха М.М., Сухорукова О.Д. Проблематика обліку готової продукції на підприємстві та шляхи її вирішення. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. № 15 (77), 2 т., 2019. С. 35-38.

25. Кондрич В.І. Облік і аналіз виробництва продукції виноробства: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Тернопіль, 2016. 20 с.

26. Візіренко С.В. Організація обліку процесу реалізації готової продукції. *Економічна наука*. №24. 2018. С. 36–42.

27. Стельмах Н.Є., Запорожець М.Г. Удосконалення організації обліку реалізації продукції у власній торговельній мережі підприємства. *Журнал «Науковий огляд»*. № 2(65), 2020. URL: <https://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/download/2009/2034>. (дата звернення: 12.09.2023).

28. Ізмайлова Я.О., Свірко С.В. Удосконалення методичних аспектів обліку, аналізу та контролю запасів підприємств. *Економіка, управління та адміністрування*. № 1 (95) 2021. С. 39-44.

29. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996/XIV. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 17.10.2023).

30. Загальні вимоги до фінансової звітності: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1, затв. Наказом МФУ від 28.02.2013 р. № 336/22868. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 29.09.2023).

31. Запаси: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 затв. Наказом МФУ від 20.10.1999р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення: 18.09.2023).

32. Витрати: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати». затв. Наказом МФУ від 31.12.1999р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 29.11.2023).

33. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, затверджені наказом Міністерства промислової політики України від 09.07.2007 р. № 373. URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=72838 (дата звернення: 11.09.2023).

34. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку від 24.05.1995 р., № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>(дата звернення: 21.10.2023).

35. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку від 29.12.2000р. №356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0422201-03#Text> (дата звернення: 05.11.2023).

36. Дохід: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15, затв. Наказом МФУ від 29.11.1999р. № 290. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення: 21.10.2023).

37. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 р. №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>(дата звернення: 05.11.2023).

38. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 05.11.2023).

39. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 17.10.2023).

40. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р., №436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 11.10.2023).

41. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 р., №435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 09.10.2023).

42. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань від 02.09.2014 № 879. Дата оновлення: 18.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14> (дата звернення: 11.09.2023).

43. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, від 27.06.2013р. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text> (дата звернення: 29.10.2023).

44. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені наказом Мінфіну України від 28.03.2013 р. № 433 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv#Text> (дата звернення: 03.11.2023).

45. Гузь Ю.С. Правове регулювання обліку собівартості готової продукції на підприємствах деревообробної галузі. *Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу і контролю в умовах глобалізації економіки*: матеріали XV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 4 листопада 2023 р.). / відп. ред. В.В. Чудовець. Вип. 17. Луцьк: ВІП ЛНТУ, 2023. 340 с. С. 79-82.

46. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 06.09.2023).

47. Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності у 2010-2021. URL:

https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2022/fin/pssg/orpsg_ek_2010_2021_ue.xlsx (дата звернення: 10.09.2023).

48. Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності у розрізі регіонів у 2014-2021 роках URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/fin/pdsg/orpsg_ved_15-20.xlsx (дата звернення: 11.09.2023).

49. Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності з розподілом за обсягом реалізованої продукції (товарів, послуг) у 2021 році. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2022/fin/pdsg/arh_orp_ved_orp_u.htm (дата звернення: 10.09.2023).

50. Фінансові результати до оподаткування підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства за 2010-2021 роки https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/fin/fin_new/fr_or_ek_vsmm_2010_2020_ue.xlsx (дата звернення: 07.10.2023).

51. Фінансові результати до оподаткування підприємств за видами економічної діяльності промисловості з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства за 2022 рік https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/fin/fin_rez/fr_ed_vms/fr_ed_vms_22ue.xlsx (дата звернення: 07.10.2023).

52. Офіційний сайт ТОВ «Хіт Вуд Продакшн». URL: <https://pellet-heat-wood.com/> (дата звернення: 10.09.2023).

53. Офіційний сайт Міністерства юстиції України. URL: <https://usr.minjust.gov.ua/ua/freesearch> (дата звернення: 25.09.2023).

54. Рішення для бізнесу YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/contractor/?id=39352610> (дата звернення: 05.10.2023).

55. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/> (дата звернення: 19.09.2023).

56. Показники балансу підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства (2013-2021).

Державна служба статистики України. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/fin/fin_new/pbp_ek_vsmm_2013_2021_ue.xlsx (дата звернення: 06.10.2023).

57. Необоротні та оборотні активи, власний капітал а зобов'язання великих та середніх підприємств за видами економічної діяльності (2013-2021). Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2022/fin/fin_new/arh_noa_ved_u.htm. (дата звернення: 13.10.2023).

58. Тлучкевич Н.В., Гузь Ю.С. Особливості обліку готової продукції на підприємствах деревообробної галузі. *Стратегічні пріоритети розвитку соціально-економічних систем у контексті сучасного наукового виміру: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 27 жовтня 2023р.)*. Запоріжжя: МДПУ ім. Б.Хмельницького, Полтава: Видавництво ПП «Астроя». 2023. 309 с. С. 296-300.